

KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

VŠĮ KAZLŲ RŪDOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO 2022-2024 M. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO AUDITAS

2024 m. rugpjūčio Nr. SĮ-
Kazlų Rūda

Su audito ataskaita galima susipažinti Kazlų Rūdos savivaldybės interneto puslapyje adresu www.kazluruda.lt

---

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba – subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Audita atliko: Inga Pečiulaitienė, Savivaldybės kontrolierė.

Audito ataskaita pateikta: VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriui, Kazlų Rūdos savivaldybės merui, Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos kontrolės komitetui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI.....	4
SANTRAUKA.....	5
IŽANGA.....	9
AUDITO REZULTATAI.....	11
1. Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo teisinis reglamentavimas bei kontrolės veikla turi reikšmingų trūkumų.....	11
1.1. Nėra detaliai reglamentuotos viešųjų pirkimų procedūras, jas vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė..	11
1.2. Viešųjų pirkimų planavimas tobulintinas.....	12
1.3. Pirkimo verčių apskaita netiksli.....	13
1.4. Nebuvo įvertinama numatomų pirkimų vertė.....	14
2. Prekės, paslaugos ir darbai 2022-2024 m. buvo įsigyti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, nebuvo užtikrintas racionalaus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas ir skaidrumas.....	15
2.1. Vienasmeniškai atliekami viešieji pirkimai neužtikrino skaidrumo.....	16
2.2. Nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros.....	16
2.3. Pirkimai atlikti nustatyta tvarka neteikus pirkimų poreikio ir nesant vadovo rašytinio patvirtinimo.....	17
2.4. Nebuvo užtikrintas lėšų naudojimo racionalumas, vykdytų pirkimų teisėtumas ir skaidrumas.....	19
2.5. Įstaiga nevykdė pareigos pirkti per CPO.....	22
2.6. Įstaiga nevykdė pareigos vykdyti rezervuotus pirkimus.....	23
2.7. Įstaigoje neteisingai suvokiama pirkimo procedūrų pabaiga ir sutarties sudarymo momentas.....	24
2.8. Viešųjų pirkimų registruose atlikti pirkimai ir po jų sudarytos sutartys užregistruoti neteisinga verte.....	24
2.9. Ne visos pirkimo sutartys paskelbtos nustatyta tvarka ir teisinga verte.....	25
2.10. Nebuvo užtikrinta sutarčių vykdymo kontrolė.....	25
3. Įstaigos vadovas neužtikrino racionalaus lėšų naudojimo bei vykdytų pirkimų teisėtumo, konkurencijos ir skaidrumo.....	26
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	27
PRIEDAI.....	29
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos.....	29
2 priedas. Audito apimtis ir metodai.....	30

PAGRINDINIAI FAKTAI**Vykdytų pirkimų skaičius:****2022 m. – 139****2023 m. – 240****2024 m. (sausio-gegužės mėn.) – 96****Atliktų pirkimų vertė (Eur (be PVM)):****2022 m. – 403 856,99****2023 m. – 278 416, 26****2024 m. – 96 078,24****Skelbiamos apklausos būdu vykdyti pirkimai****2022 m. – 1 pirkimas, neįvyko****2023 m. – 2 pirkimai, 23 259,00 Eur (be PVM) vertės****0,8 proc. visų pirkimų skaičiaus, 8,4 proc. visų pirkimų vertės****2024 m. – 0 pirkimų****Pirkimai per/iš CPO****2022 m. – 4 pirkimai, 2,9 proc. visų pirkimų skaičiaus, 37,1 proc. visų pirkimų vertės****2023 m. – 4 pirkimai, 1,7 proc. visų pirkimų skaičiaus, 4,7 proc. visų pirkimų vertės****2024 m. – 3 pirkimai, 3,1 proc. visų pirkimų skaičiaus, 14,4 proc. visų pirkimų vertės****Rezervuoti pirkimai VPI 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams****2022 m. – 0****2023 m. – 0****2024 m. – 0****Neskelbiamos apklausos būdu atlikti pirkimai¹****2022 m. – 97,1 proc. visų atliktų pirkimų skaičiaus, 62,9 proc. visų pirkimų vertės****2023 m. – 97,5 proc. visų atliktų pirkimų skaičiaus, 89,9 proc. visų pirkimų vertės****2024 m. – 96,9 proc. visų atliktų pirkimų skaičiaus, 85,6 proc. visų pirkimų vertės**

---

¹ Be pirkimų, atliktų skelbiamos apklausos būdu, ir per CPO.

Audito svarba

Pagrindinis viešųjų pirkimų tikslas yra – vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti PO reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, **racionaliai** naudojant tam skirtas lėšas. PO **turi užtikrinti**, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi **lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų**².

Viešieji pirkimai visada yra susiję su mokesčių mokėtojų pinigų (plačiąja prasme) naudojimu, todėl nuolat reikalauja garantijos, kad šie finansiniai resursai būtų panaudojami išimtinai ekonomiškai, efektyviai ir naudingai, t. y. **racionaliai**. Racionalaus viešiesiems pirkimams skirtų lėšų naudojimo siekis arba principinis viešųjų pirkimų tikslas yra įtvirtintas VPĮ 17 str.2 d. 1 p.³ Racionalaus lėšų naudojimo siekis taip pat reiškia siekį užtikrinti optimalų kainos ir kokybės santykį, perkant mokesčių mokėtojų pinigais, t. y. PO, vykdydamas viešuosius pirkimus, privalo siekti gauti „vertę už pinigus“ (lot. quid pro quo). Teisės doktrinoje išskirtini 3 (trys) svarbiausi „vertės už pinigus“ aspektai. Pirmiausia, „vertė už pinigus“ reiškia, kad kiekvienas įgyvendinamas viešasis pirkimas turi sudaryti sąlygas PO įsigyti tai, ko būtent jai reikia konkrečiu momentu. Antra, „vertė už pinigus“ reiškia, kad PO vykdymo metu egzistuojančiomis rinkoje sąlygomis. PO turi siekti pasirinkti deramą pirkimo būdą ir metodus, tam, kad būtų įgyvendintas pirkimo efektyvumas, siekiant įgyti tinkamą objektą. Trečia, „vertė už pinigus“ taip pat reiškia garantiją, kad PO parinktas viešo pirkimo laimėtojas ne tik sugebės pateikti geriausią pasiūlymą, bet ir faktiškai jį visiškai bei tinkamai įvykdyti taip, kaip nurodyta šalių sudarytoje viešo pirkimo sutartyje⁴.

Viešųjų pirkimų principai yra ne tik PO ir tiekėjų teisių bei pareigų viešojo pirkimo srityje tiesioginis šaltinis, bet ir tiesiogiai taikytinos teisės normos⁵. LAT ne kartą yra konstatavęs, kad viešųjų pirkimų principų pažeidimas neabejotinai reiškia imperatyviųjų teisės normų pažeidimą⁶. Pabrėžtina, kad racionalų lėšų panaudojimą užtikrina ne tik laimėtojo parinkimas, bet ir kruopštus bei dėmesingas viešojo pirkimo sutarties vykdymas ir jo priežiūra⁷.

VPĮ 17 str. 1 d. įtvirtina aiškią PO **pareigą veikti skaidriai**. Skaidrumo principas (kaip ir lygiateisiškumo (nediskriminavimo) principas) yra siejamas su PO pareiga tiekėjo naudai užtikrinti tinkamą informacijos pateikimą, t.y. vykdant viešojo pirkimo procedūras, tiekėjų teisę žinoti apie PO poreikius ir planuojamus arba atliekamus pirkimus bei PO pareigą tiksliai laikytis viešųjų pirkimų teisės imperatyviųjų taisyklių, kuriose nustatyta paskelbimo apie viešuosius pirkimus tvarka⁸.

Planuojant pirkimus ir jiems rengiantis **negali būti siekiama išvengti įstatyme nustatytos tvarkos taikymo ar dirbtinai sumažinti konkurenciją**. Didesnė galimybė dėl išankstinių konkurenciją ribojančių susitarimų tarp tiekėjų, dėl apribotų specifikacijų, pritaikytų konkretiems tiekėjams taikymo, dėl pirkimų sutarčių sudarymo vis su tais pačiais pirkimų dalyviais yra atliekant mažos vertės viešuosius pirkimus.

Viešųjų pirkimų teisinio reguliavimo tikslai negali būti pasiekti, jei, taikant VPĮ reikalavimus, nebus atsižvelgiama į siekį saugoti ir užtikrinti veiksmingą bei sąžiningą konkurenciją rinkoje. Todėl VPĮ 17 str. 3 d. yra įtvirtinta prezumpcija, kad konkurencija yra dirbtinai sumažinta, kai pirkimu nepagrįstai sudaromos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos tam tikriems tiekėjams. Konkurencijos mažinimas viešajame pirkime yra reikšmingai susijęs su tiekėjų diskriminacijos nustatymu – nei vienas viešojo pirkimo dalyvis neturi būti mažiau palankioje padėtyje nei kiti. Taigi, VPĮ 17 str. 3 d. iš dalies sutampa su viešųjų pirkimų lygiateisiškumo, nediskriminavimo principais (VPĮ 17 str. 1 d.)⁹.

Viešieji pirkimai priskirtini prie veiklų, kuriose galimai egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė dėl išankstinių konkurenciją ribojančių susitarimų tarp tiekėjų; dėl apribotų specifikacijų, pritaikytų konkretiems tiekėjams, taikymo; dėl pirkimų sutarčių, sudaromų vis su tais pačiais tiekėjais. **Viešųjų pirkimų tarnyba medicinos sektoriaus viešuosius pirkimus yra įvardijusi kaip vieną rizikingiausių sričių**¹⁰.

Nors Viešųjų pirkimų įstatymas yra dažnai keičiamas ir tai neleidžia susiformuoti vienodai viešųjų pirkimų vykdymo praktikai bei apsunkina viešųjų pirkimų procedūras, tačiau PO privalo prie jų operatyviai prisitaikyti ir vykdyti viešuosius pirkimus laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Viešieji pirkimai turi būti grindžiami pagrindiniais elementais:

- **tinkamiausiu kainos ir kokybės santykiu:** ekonomišku, efektyviu ir veiksmingu reikalaujamų prekių tiekimu, paslaugų teikimu ir darbų atlikimu;
- **skaidrumu:** su viešųjų pirkimų procedūromis susijusios informacijos suprantamu, prieinamu ir savalaikiu atskleidimu;
- **sąžiningumu:** viešųjų pirkimų procesas turėtų būti nešališkas ir juo turėtų būti užtikrintas vienodas požiūris į visus dalyvius;

² Viešųjų pirkimų įstatymo 17 str. 1 d.

³ „Perkančioji organizacija turi siekti, kad lėšos prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai“.

⁴ VPĮ komentaras: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komentarai/VPĮ_komentaras.pdf, 209-210 psl.

⁵ Ten pat, 194 psl.

⁶ Ten pat, 196 psl.

⁷ Ten pat, 208 psl.

⁸ Ten pat, 204-205 psl.

⁹ Ten pat, 214-215 psl.

¹⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos veiklos 2016 m. ataskaita https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/VPT_2016_veiklos_ataskaita.pdf

- **geru valdymu:** viešieji pirkimai turėtų būti laikomi ne tik administraciniu procesu, bet ir geriausiu būdu, išmaniai leidžiant lėšas, siekiant pirkimo tikslų efektyviausiu būdu¹¹.

Kazlų Rūdos savivaldybės 2023 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenų, savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais audito metu buvo nustatytos rizikos dėl viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo teisėtumo ir skaidrumo VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre, racionalaus lėšų panaudojimo. Suprasdama nustatytų rizikų svarbą, siekiant nustatyti ir įvertinti, ar viešieji pirkimai vykdomi teisėtai ir skaidriai, o lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti naudojamos racionaliai, Kazlų Rūdos savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba priėmė sprendimą atlikti VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro 2022-2024 m. viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo auditą.

VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras 2022-2024 metais sudarė 475 žodines ir rašytines sutartis, kurių bendra vertė buvo 778 351,49 Eur (be PVM)/907 323,70 Eur (su PVM). Audituojamuoju laikotarpiu visos prekės, paslaugos ir darbai įstaigoje buvo įsigyti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar 2022-2024 metais organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus bei jų pagrindu sudarant viešojo pirkimo sutartis buvo laikomasi viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ar buvo užtikrinta racionalus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas, konkurencija ir skaidrumas.

Pagrindiniai audito klausimai:

1. Ar VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre sukurta efektyvi viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės sistema?
2. Ar prekės, paslaugos ir darbai VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre buvo įsigyti laikantis teisės aktų reikalavimų, užtikrinant racionalų lėšų panaudojimą, pirkimų teisėtumą, konkurenciją ir skaidrumą?

Audituojamas subjektas – VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras.

Audito objektas – VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas.

Audituojamas laikotarpis – 2022 m., 2023 m., 2024 m. sausio-gegužės mėn. Audituojamuoju laikotarpiu Įstaigos direktoriaus pareigas vykdė: iki 2022-05-08 (įskaitytinai) – Augustina Vokietaitienė, nuo 2022-05-09 – Artūras Grėbliuskas.

Informacija ir duomenys buvo renkami tikrinant Įstaigos pateiktus dokumentus ir kitą informaciją; skaičiuojant ir perskaičiuojant; nagrinėjant teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą; analizuojant viešai prieinamą informaciją. Atlikdami auditą, darėme prielaidą, kad auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Jeigu Įstaiga prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.

Audito metu vertinome Įstaigos viešuosius pirkimus reglamentuojančius vidinius teisės aktus (įsakymus, tvarkas, taisykles ir kt.), įdiegtas pirkimų vertės apskaitos priemones, 2022-2024 m. viešųjų pirkimų planus ir jų pakeitimus, viešųjų pirkimų sutartis, pirkimų vykdymo dokumentus ir kitą susijusią informaciją.

Pagrindiniai audito rezultatai

Įstaigos direktorius:

- **nesukūrė** patikimos, tinkamos ir efektyvios viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sistemas;
- **neužtikrino**, kad lėšos, skirtos prekėms, paslaugoms ir darbams vykdyti, būtų naudojamos racionaliai;
- **nekontroliavo**, kad mokėjimai būtų atlikti tik už nustatyta tvarka atliktas operacijas (viešųjų pirkimų būdu įsigytas prekes, paslaugas ir/ar darbus);
- **neužtikrino** vykdytų pirkimų teisėtumo, konkurencijos ir skaidrumo.

¹¹ https://commission.europa.eu/document/download/e3872422-2adc-4802-a40e-e0660e622f3d_it?filename=european-semester_thematic-factsheet_public-procurement_it.pdf

Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo teisinis reglamentavimas bei kontrolės veikla turi reikšmingų trūkumų

- Įstaigos direktoriaus 2022-01-12 įsakymu Nr. V-1 patvirtintame Įstaigos MVPTA nebuvo reglamentuotos pirkimų planavimo ir organizavimo procedūros, viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė (*žr. 1.1 poskyris, 1 p.*);

- Įstaigos direktoriaus 2023-01-27 įsakymu Nr. V-14 patvirtintas Įstaigos MVPTA kurio 3 p. įvardijami Įstaigos viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys asmenys/subjektai: pirkimų iniciatorius, pirkimų organizatorius, už perkančiosios organizacijos administravimą CVP IS, už pirkimų vykdymą naudojantis CPO elektroniniu katalogu, už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą, viešojo pirkimo komisija, tačiau nei šiame apraše, nei kitais įstaigos vadovo sprendimais nėra reglamentuotos viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė (*žr. 1.1 poskyris, 1 p.*);

- Įstaigos vidaus dokumentuose nėra reglamentuota viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarka, nenumatyti pirkimų iniciatoriaus veiksmai atsiradus poreikiui tikslinti pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus (*žr. 1.1 poskyris, 4 p.*);

- darbuotojams nėra pavesta funkcija dėl pirkimo verčių apskaitos tvarkymo, dėl pirkimų plano tikslinimo bei dėl sutarčių vykdymo priežiūros ir kontrolės (*žr. 1.1 poskyris, 8-9 p.*);

- Įstaigos direktoriaus 2023-01-24 įsakymu Nr. V-11 paskirta pirkimo iniciatorė (personalo inspektorė) nėra deklaravusi šių pavestų pareigų Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka (*žr. 1.1 poskyris, 10 p.*);

- Audito metu 180 nustatytais atvejais buvo įsigyta prekės, paslaugos ir/ar darbai, nors pirkimai nebuvo suplanuoti ir nustatyta tvarka nebuvo patvirtinti Įstaigos vadovo: 2022 m. atlikti 67 pirkimai/įsigijimai 28 672,53 Eur be PVM (34 259,10 Eur su PVM) vertės, 2023 m. – 103 pirkimai/įsigijimai 53 930,57 Eur be PVM (61 743,25 Eur su PVM) vertės, 2024 m. – 10 pirkimų 1 531,34 Eur be PVM (1 789,92 Eur su PVM) vertės, tuo pažeidžiant VPI 26 str. 1 d., Įstaigos naujos redakcijos MVPTA 21 p. nuostatas, taip pat nebuvo užtikrintas vidaus kontrolės (įskaitant finansų kontrolę) veikimas (*žr. 1.2 poskyris, 11-12, 15 p.*);

- Įstaigos pirkimų apskaitos ir planavimo priemonės neužtikrino tikslaus ir teisingo 2022-2024 m pirkimų planavimo, nes nustatytais atvejais pirkimų planuose nurodomi pirmi trys BVPŽ kodo skaitmenys, nenustatant pirmų penkių BVPŽ skaitmeninio kodo skaičių, kas leistų identifikuoti, ar prekės skirtos identiškam, ar panašiam naudojimui, taip įvertinant ar parinktas teisingas pirkimo būdas (*žr. 1.2 poskyris, 13-15 p.*);

- Įstaigoje buvo neteisingai apskaičiuotos (arba nebuvo skaičiuotos) numatomų pirkimų vertės. Audito metu buvo nustatyti atvejai, kai atliktų pirkimų ir/ar sudarytų sutarčių vertės viršijo ribą, kai galėjo būti taikomas jų pasirinktas pirkimo būdas (*žr. 1.3 poskyris, 16-19 p.*);

- 2022 m. atliktų pirkimų vertės yra 50 678,12 Eur (be PVM), 2023 m. – 52 248,60 Eur (be PVM) didesnės, nei pagal BVPŽ kodus suplanuotos patvirtintuose 2022-2023 m. Įstaigos VPP. Nebuvo vertinama numatoma pirkimo vertė ir nevykdoma prevencinė pirkimų kontrolė (*žr. 1.4 poskyris, 20-22 p.*).

Prekės, paslaugos ir darbai 2022-2024 m. buvo įsigyti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, nebuvo užtikrintas racionalus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas ir skaidrumas

- Įstaigoje taikoma praktika, kad visus mažos vertės pirkimus atlieka pirkimų organizatorius, viešųjų pirkimų komisija nesudaryta. Audito metu nustatyta, kad dažniais atvejais pirkimų organizatoriaus kompetencija nebuvo pakankama atliekant sudėtingus, specifinius pirkimus, tačiau Įstaigos vadovas nepriėmė sprendimo pirkimus atlikti pavesti komisijai, kurios sudėtyje būtų reikalingų kompetencijų specialistų. Vienasmeniškai vykdomi pirkimai didina riziką dėl vykdomų pirkimų skaidrumo (*žr. 2.1 poskyris, 25-27 p.*);

- dėl 58 prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros, po kurių buvo sudarytos žodinės ir rašytinės pirkimų sutartys: 2022 m. – 48 įsigijimai 22 954,66 Eur (be PVM)/27 643,22 Eur (su PVM); 2023 m. – 9 įsigijimai 3 440,23 Eur (be PVM)/3 572,96 Eur (su PVM); 2024 m. – 1 įsigijimas 132,00 Eur vertės (*žr. 2.2 poskyris, 28-32 p.*);

- nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis: 2022 metais dėl 34 pirkimų (262 693,75 Eur (be PVM)/306 178,74 Eur (su PVM), užregistruotų pirkimų registre; dėl 48 įsigijimų (22 954,66 Eur (be PVM)/27 643,22 Eur (su PVM) neužregistruotų pirkimų registre, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys; 2023 metais dėl 34 pirkimų (12 404,23 Eur (be PVM)/13 532,42 Eur (su PVM), užregistruotų pirkimų registre; dėl 9 įsigijimų (3 440,23 Eur (be PVM)/3 572,96 Eur (su PVM), neužregistruotų pirkimų registre, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys; 2024 metais dėl 2 pirkimų (2 498,54 Eur (be PVM)/3 023,23 Eur (su PVM), užregistruotų pirkimų registre; dėl 1 įsigijimo (132,00 Eur, neužregistruoto pirkimų registre, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys (*žr. 2.3 poskyris, 33-37 p.*);

- 2022 m. 8 atvejais (3 126,87 Eur (be PVM)), 2023 m. 16 atvejų (8 362,15 Eur (be PVM), 2024 m. 10 atvejų (3 045,97 Eur (be PVM)) vertės pirkimo paraiškų dalyje „Prekės, jų kiekis, paslaugų ar darbų apimtys“ nurodoma „pridedama S/F“, o pirkimų paraiškos dalyje „Planuojama sutarties vertė (Eur be PVM)“ nurodoma identiška pridedamoje SF esanti vertė (dažniais atvejais net su tais pačiais skaičiais po kablelio), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu (*žr. 2.3 poskyris, 34 p.*);

- 2022 m. 30 atvejų (17 587,55 Eur (be PVM)), 2023 m. 38 atvejais (18 421,84 Eur (be PVM)), 2024 m. 20 atvejų (18 862,64 Eur (be PVM)) pirkimo paraiškų dalyje „Planuojama sutarties vertė“ nurodoma konkreti skaitinė vertė (vertė

identiška pateikiamai sąskaitai-faktūrai), net su skaičiais po kabelio, daugeliu atveju nepateikiama rinkos tyrimai, specifikacijos, apsiribojama abstrakčiu poreikio įvardijimu, nenurodant prekių, jų kiekio (farmacijos produktai, ūkinės prekės, higieninis popierius, teisinės paslaugos, remonto darbai ir pan.), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu (*žr. 2.3 poskyris, 34 p.*);

- ir kitais audito metu nustatytais atvejais nebuvo teikiamas tikras pirkimų poreikis, bet tik formaliai dokumentuojamas, įsigijus prekes, paslaugas ar darbus, nes:

2023 m. pirkimų registre užregistruota pirkimo paraiška Vd-92, kuri nurodoma visiems kalendorinių metų tos prekių ar paslaugų rūšies pirkimams, nedetalizuojant konkretaus poreikio: prie kiekvieno pirkimo nurodoma planuojama pirkimo vertė – 4 000,00 Eur (be PVM) (ši vertė patvirtinta pirkimų plane). Ši paraiška užregistruota prie 32 pirkimų 3 887,90 Eur (be PVM) vertės (*žr. 2.3 poskyris, 34.2 p.*);

2024 m. (sausio-gegužės mėn.) pirkimų registre užregistruotos pirkimo paraiškos Vd-14, 15, 35, 47, kurios nurodomos visiems kalendorinių metų tos prekių ar paslaugų rūšies pirkimams, nedetalizuojant konkretaus poreikio: pirkimo paraiška Vd-14 užregistruota prie 14 pirkimų 1 773,49 Eur (be PVM), Vd-15 – prie 5 pirkimų 1 144,99 Eur (be PVM), Vd-35 prie 2 pirkimų 132,00 Eur (be PVM), Vd-47 – prie 2 pirkimų 99,28 Eur (be PVM) vertės (*žr. 2.3 poskyris, 34.3 p.*);

- nustatytais ir ataskaitos 2.3 poskyryje aprašytais atvejais, pirkimų poreikis buvo įformintas formaliai, jau įsigijus prekes, paslaugas ar darbus; nebuvo tiriama rinka, siekiant pirkimus atlikti racionaliai naudojant lėšas; pirkimų procedūros teisės aktų nustatyta tvarka neatliktos; (*žr. 2.3 poskyris*);

- 2022 m. – 13 pirkimų 122 476,33 Eur (be PVM)/141,289,27 Eur (su PVM), 2023 m. – 9 pirkimai 126 170,05 Eur (be PVM)/144 279,85 Eur (su PVM), 2024 m. – 3 pirkimai 26 804,46 Eur (be PVM)/28 630,99 Eur (su PVM) vertės atlikti neskelbiamos apklausos pirkimo būdu pasiūlymus teikti kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją. Įstaiga neužtikrino pirkimų teisėtumo, nes pirkimus atliko ir sutartis sudarė pažeidžiant teisės aktais nustatytas procedūras; racionalaus lėšų panaudojimo (t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį), nes apribojo galimybę pritraukti didesnę dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją (*žr. 2.4 poskyris, 42-45 p.*);

- Įstaiga nevykdė teisės aktų nustatytos pareigos pirkti per CPO. Audito metu nustatytais atvejais, 2022 m. – 3 pirkimai 54 282,58 Eur (be PVM), 2023 m. – 3 pirkimai 78 714,39 Eur (be PVM) vertės turėjo būti vykdomi per CPO. Pirkimo dokumentuose nustatyta tvarka nebuvo pateiktas pagrindimas, kodėl nebuvo vykdoma ši pareiga. Visi šie pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant 1 pasirinktą tiekėją, kas neužtikrino lėšų racionalaus panaudojimo, pirkimų teisėtumo ir skaidrumo (*žr. 2.5 poskyris, 46-51 p.*);

- Įstaiga nevykdė pareigos ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės rezervuoti VPĮ 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams, nes 2022-2024 m. šių pirkimų VPP nesuplanavo, pagal pateiktą informaciją šie pirkimai nebuvo vykdomi (*žr. 2.6 poskyris, 52-53 p.*);

- Įstaigoje neteisingai suvokiama pirkimo procedūrų pabaiga ir sutarties (žodinės ar rašytinės) sudarymo momentas, nes 2022-2024 m. pirkimų registruose atlikti pirkimai registruojami ne atlikus pirkimą, bet parengus pirkimo paraišką. Nustatyti atvejai, kai pirkimai atlikti ir rašytinės sutartys sudarytos metų pradžioje, tačiau pirkimų registruose pagal pirkimo paraiškos datą užregistruoti ankstesnių metų lapkričio-gruodžio mėn. Tai didina riziką dėl kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų patikimumo ir teisingumo (*žr. 2.7 poskyris, 54-55 p.*);

- Įstaigos pirkimų registruose pirkimai užregistruoti neteisinga (sumažinta) verte: 2022 m. – (-) 62 878,19 Eur (be PVM)/67 304,36 Eur (su PVM), 2023 m. – (-) 62 770,23 Eur (be PVM)/72 808,79 Eur (su PVM). Tai didina riziką dėl kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų patikimumo ir teisingumo (*žr. 2.8 poskyris, 56 p.*);

- 2022 m. nustatyta tvarka ir terminais CVP IS nepaskelbė 9 žodinių ir rašytinių sutarčių 53 573,59 Eur (be PVM)/56 673,04 Eur (su PVM), 2023 m. – 8 žodinių ir rašytinių sutarčių 2 751,63 Eur (be PVM)/2 884,36 Eur (su PVM) vertės, tuo pažeidė VPĮ 86 str. 9 d., nuostatas ir VPĮ 17 str. 1 d. įtvirtinto skaidrumo principo¹² laikymąsi, Informacijos viešinimo CVP IS aprašo 30 p. nuostatas, ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 33 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 40 p. nuostatas (*žr. 2.9 poskyris, 57-62 p.*);

- nebuvo užtikrinta sutarčių vykdymo kontrolė, nes audito metu nustatytais 4 atvejais sudarytų sutarčių (su numatytais pratęsimais) vertė buvo viršyta 33 605,46 Eur (be PVM)/36 829,62 Eur (su PVM), 2 nustatytais atvejais įsigyta prekių ir paslaugų pagal jau pasibaigusias sutartis už 4 692,63 Eur (be PVM)/5 678,10 Eur (su PVM) (*žr. 2.10 poskyris, 63-67 p.*);

- dėl audito metu nustatytų ir ataskaitoje (*žr. 2.2 poskyris, 29-30 p.; 2.7 poskyris, 55 p., 2.8 poskyris, 56 p.*) nurodytų dalykų, negalima pasitikėti kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų teisingumu.

¹²„Perkančioji organizacija užtikrina, kad vykdamas pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų“.

Rekomendacijos

Kazlų Rūdos savivaldybės merui:

1. Įvertinti nustatytus ir šioje audito ataskaitoje nurodytus dalykus, priimti sprendimą dėl VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus aplaidaus funkcijų vykdymo, organizuojant ir vykdančiam Ištaigos viešuosius pirkimus.

VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriui:

2. Ištaigos MVPTA reglamentuoti viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijas ir atsakomybę; sprendimo priėmimo atlikti (neatlikti) pirkimą per CPO elektroninį katalogą tvarką; pirkimų skubos atvejus ir šiais atvejais atliekamų pirkimų tvarką.
3. Paskirti atsakingą asmenį už sudarytų pirkimo sutarčių vykdymo priežiūrą ir kontrolę.
4. Paskirti atsakingą asmenį už pirkimo verčių apskaitos tvarkymą.
5. Reglamentuoti viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarką, numatyti pirkimų iniciatoriaus veiksmus atsiradus poreikiui tikslinti pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus.
6. Įdiegti veiksmingas pirkimų verčių apskaitos priemones, užtikrinančias tinkamo pirkimo būdo pasirinkimą.
7. Užtikrinti, kad pirkimų poreikis būtų teikiamas, derinamas ir tvirtinamas Ištaigos MVPTA nustatyta tvarka.
8. Užtikrinti, kad įsigyjant prekes, paslaugas ir darbus, būtų atliktos VPI, Ištaigos MVPTA ir kituose teisės aktuose reglamentuotos pirkimų procedūros.
9. Užtikrinti, kad Ištaiga vykdytų teisės aktais reglamentuotą pareigą pirkti prekes, paslaugas ir darbus iš CPO.
10. Užtikrinti, kad Ištaiga vykdytų teisės aktais reglamentuotą pareigą ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės rezervuoti VPI 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams.
11. Užtikrinti, kad sudarytos sutartys būtų viešinamos CVP IS aprašo 30 p. nustatyta tvarka ir terminais.
12. Užtikrinti, kad visi atlikti viešieji pirkimai būtų registruojami Ištaigoje nustatyta tvarka.

IŽANGA

Efektyvus pirkimų organizavimas ir valdymas padeda perkančiajai organizacijai gerinti veiklos rezultatus, nes pirkimų tikslas – nusipirkti tai, ko reikia perkančiajai organizacijai, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas, t. y., įsigyti numatytiems ir atliekamoms funkcijoms būtinas prekes, paslaugas ar darbus. Racionalaus lėšų panaudojimo svarbą akcentuoja ir teismai: „*Siekiant racionalaus lėšų panaudojimo perkančiajai organizacijai ar perkančiajam subjektui viešuosius pirkimus reglamentuojančiu teisiniu reguliavimu turi būti sudaroma galimybė įsigyti prekes ar paslaugas kuo naudingesnėmis jai sąlygomis. Tai reiškia, kad PO ar PS turi turėti tokias pačias sąlygas įsigyti prekes ar paslaugas rinkoje kaip ir bet kuris kitas pirkėjas. Suprantama, perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų*“.

Viešųjų įstaigų įstatymo 20 str. 2 d. nustatyta, kad **viešosios įstaigos vadovas atsakingas** už „15) viešosios įstaigos vidaus kontrolės tvarkos nustatymą <...>“.

Siekiant užtikrinti tinkamą pirkimų proceso valdymą, identifikuoti galimas klaidas ar pažeidimus bet kuriame pirkimų proceso etape, užkirsti jiems kelią ateityje, pirkimų organizavimas ir **vidaus kontrolė turi apimti** visą pirkimų procesą, t. y. perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto poreikių formavimą, pirkimų planavimą, inicijavimą ir pasirengimą jiems, pirkimų vykdymą, pirkimo sutarties sudarymą, vykdymą ir jos rezultatų įvertinimą.

Viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra Kazlų Rūdos savivaldybė, vidaus kontrolės tvarkos apraše nustatyti Ištaigos vidaus kontrolės tikslai¹³. Ištaigos Finansų kontrolės taisyklėse¹⁴ nustatyti finansų kontrolės tikslai¹⁵. Su šia veiklos sritimi susijusi Ištaigos direktoriaus kompetencija nustatyta Pareigybės aprašyme¹⁶.

¹³ užtikrinti, kad: 4.1. Ištaigos veikla būtų vykdoma teisės aktų, reglamentuojančių Ištaigos veiklą, ir kitų įstatymų, kurių taikymas yra privalomas visiems viešiesiems juridiniams asmenims, nustatyta tvarka; 4.2. Ištaigos valdomas, naudojamas valstybės ir savivaldybės turtas ir juo disponavimas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų saugomas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų; 4.3. Ištaigos veikla būtų vykdoma laikantis patikimo finansų valdymo principo, grindžiamo: 4.3.1. ekonomiškumu, kuris suprantamas kaip minimalus išteklių panaudojimas užtikrinant vykdomos veiklos kokybę; 4.3.2. efektyvumu, kuris suprantamas kaip geriausias naudojamo išteklių ir vykdomos veiklos (kiekio, kokybės ir laiko požiūriu) santykis; 4.3.3. rezultatyvumu, kuris suprantamas kaip nustatytų veiklos tikslų ir planuotų rezultatų pasiekimo lygis; 4.4. Ištaigos teikiama informacija apie finansinę ir kitą vykdomą veiklą būtų patikima, aktuali, išsami ir teisinga. 5. Ištaigos vadovas privalo nustatyti vidaus kontrolės procedūras – atsižvelgdamas į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą bei jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus. 6. Ištaigos vadovas turi nustatyti (patvirtinti) Ištaigos vidaus kontrolės politiką. 21. Kontrolės veikla – tai Ištaigos vadovo patvirtintos taisyklės, tvarkos aprašai ir kiti teisės aktai, skirti tinkamam Ištaigos valdymui ir veiklos kontrolei užtikrinti, jose numatyti Ištaigos darbuotojų veiksmai, skirti klaidų, apgaulių, kitų neteisėtų veikų rizikai pašalinti ir (arba) sumažinti iki priimtino lygio, bei veiksmai, skirti pasiekti Ištaigos veiklos tikslus. Veiklos rizikos mažinimo strategija įgyvendinama per vidaus kontrolės veiklą. 22. Kontrolės veikla apima įvairių prevencinio ir (arba) nustatomojo pobūdžio veiklą: 22.1. įgaliojimų, leidimų suteikimą; 22.2. išteklių (taip pat dokumentų) prieigos kontrolę; 22.3. funkcijų (leidimo davimo, operacijos atlikimo, užregistravimo ir patikrinimo) atskyrimą; 22.4. veiklos ir rezultatų peržiūrą; 22.5. patikrinimus ir kt. 28. Vidaus kontrolės sistemos dalis yra finansų kontrolė, kurios tikslas – užtikrinti, kad subjekto turto valdymas, naudojimas, apsauga ir disponavimas juo, sutartiniai įsipareigojimai tretiesiems asmenims atitiktų teisėtumo bei patikimo finansų valdymo principus. 45. Ištaigos vadovas yra atsakingas už efektyvios Ištaigos vidaus kontrolės sistemos, įskaitant finansų kontrolę, sukūrimą, jos veikimą bei tobulinimą.

¹⁴ Patvirtinta Ištaigos direktoriaus 2016-12-30 įsakymu Nr. V-47.

¹⁵ 4.1. finansinė veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal strateginius ar kitus veiklos planus ir programas; 4.2. turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ir kitų neteisėtų veikų; 4.3. įstaiga vykdydama veiklą laikytusi patikimo finansų valdymo principų; 4.4. informacija apie įstaigos finansinę veiklą būtų teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka.

¹⁶ Patvirtinta Kazlų Rūdos savivaldybės mero 2021-09-29 potvarkiu Nr. MV-91 (įgyvendina Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų, Viešosios Ištaigos Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro įstatų nuostatas ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka atsako už tinkamą jų įgyvendinimą (5.1 p.); užtikrina teisėtą bei racionalų lėšų naudojimą pagal paskirtį, kontroliuoja, kad būtų atliekamos tik teisėtos, įformintos pagal taisyklės finansinės ir buhalterinės operacijos (5.7 p.); organizuoja PSPC vidaus veiklos kontrolę, jos veikimą ir tobulinimą (5.9 p.); teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja prekių ir paslaugų viešuosius pirkimus (5.12 p.); organizuoja PSPC dokumentacijos tvarkymą, duomenų, susijusių su PSPC veikla, kaupimą (5.13 p.).

Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas nustatyto prekių, paslaugų ir darbų mažos vertės pirkimų būdus ir jų procedūrų atlikimo tvarką. Pagal Aprašo nuostatas išskiriami du mažos vertės pirkimo vykdymo būdai:

- neskelbiama apklausa – pirkimo būdas, kai perkančioji organizacija kreipiasi į tiekėjus, kviesdama pateikti pasiūlymus;
- skelbiama apklausa – pirkimo būdas, kai perkančioji organizacija apie atliekamą pirkimą paskelbia CVP IS priemonėmis.

Per 2022-2024 m. metus Įstaigos atliekamų viešųjų pirkimų apimtys augo, todėl racionalus ir tikslingas lėšų panaudojimas tampa vis svarbesnis. Įstaiga, kaip PO, atlikdama viešuosius pirkimus, turi pasirinkimo galimybes, kurias išnaudodama gali padidinti viešųjų pirkimų išlaidų efektyvumą.

Audito metu nustatėme, kad Įstaigos 2022-2024 m. pirkimų registruose nebuvo užregistruotos visos sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys, kad nustatytais atvejais sutartys užregistruotos neteisinga verte. Dėl šių dalykų negalėjome pasitikėti Įstaigos pirkimų registrų duomenų teisingumu. Audito metu, tikrinant informaciją, paskelbtą CVPP, tiekėjams atliktų mokėjimų, pirkimo verčių apskaitos ir kitą informaciją, nustatytais dalykais patiksliname 2022-2024 m. atliktų pirkimų skaičių ir vertes. Audito ataskaitos lentelėse pateikiame auditoriaus patikslintą informaciją. Dėl nurodytų dalykų egzistuoja rizika, kad nebuvo nustatyti ir įvertinti visi Įstaigos atlikti viešieji pirkimai, todėl auditoriaus pateikiamos reikšmės nėra absoliučios.

1 lentelė

Įstaigos 2022-2024 m. atliktų viešųjų pirkimų skaičius ir vertė

Metai	2022	2023	2024 sausio-gegužės mėn.
Pirkimų, užregistruotų pirkimų registre, skaičius, vnt.	90	231	95
Pirkimų, užregistruotų pirkimų registre, patikslinta ¹⁷ vertė, Eur (be PVM/su PVM)	380 513,23 442 860,10	274 976,03 321 375,10	95 946,24 111 269,51
Pirkimų registre neužregistruotų pirkimų skaičius, vnt.	49	9	1
Pirkimų registre neužregistruotų pirkimų vertė, Eur (be PVM/su PVM)	23 343,76 28 114,03	3 440,23 3 572,96	132,00
Iš viso pirkimų skaičius, vnt.:	139	240	96
Iš viso metų pirkimų vertė, Eur (be PVM/su PVM)	403 856,99 470 974,13	278 416,26 324 948,06	96 078,24 111 401,51

2 lentelė

Skelbiamos apklausos būdu 2022-2024 m. vykdyti pirkimai

Metai	2022	2023	2024 sausio-gegužės mėn.
Skelbiamos apklausos būdu vykdytu pirkimų skaičius, vnt.	1	2	0
Skelbiamos apklausos būdu vykdytu pirkimų vertė, Eur (be PVM/su PVM)	0,00	23 259,00/28 143,99	0,00
Skelbiamos apklausos būdu vykdytu pirkimų skaičiaus dalis nuo visų vykdytų pirkimų skaičiaus, proc.	0,7	0,8	0,0
Skelbiamos apklausos būdu vykdytu pirkimų vertės dalis nuo visų vykdytų pirkimų vertės (be PVM/su PVM), proc.	0,0	8,4/8,7	0,0

2023 m. įvykdžius pirkimą, buvo sudaryta sutartis su UAB „Meda“ dėl hidroterapijos įrangos pirkimo, 23 259,00 Eur (be PVM) 28 143,99 Eur (su PVM) vertės.

3 lentelė

Iš/per CPO 2022-2024 m. vykdyti viešieji pirkimai

Metai	Pirkimų skaičius	Pirkimų vertė		Dalis nuo visų pirkimų, proc.	
		be PVM	su PVM	be PVM	su PVM
2022	4	149 990,00	181 487,90	37,1	38,5
2023	4	13 014,80	14 697,14	4,7	5,2

¹⁷ Nustatytais atvejais, pirkimų registruose sudarytos sutartys buvo užregistruotos 1 metų pirkimų verte, neįvertinus sutartyje numatytų pratęsimų. Audito metu perskaičiavome pirkimų/sudarytų sutarčių, užregistruotų pirkimų registruose, vertes.

2024	3	13 788,33	16 379,88	14,4	14,7
Iš viso 2022-2024 m.	11	176 793,13	212 564,92	x	x

2022 m. per CPO atliktų pirkimų vertę reikšmingai padidino Pastato paprastojo remonto (stogo bituminės dangos keitimo) darbų pirkimas, po kurio buvo sudaryta sutartis su UAB PA Group, 130 000,00 Eur (be PVM)/157 300,00 Eur (su PVM) vertės. Neskaitant šio (nekasdieninio pobūdžio) pirkimo, 2022 m. kitų pirkimų iš/per CPO vertė 19 900,00 Eur (be PVM)/24 487,90 Eur (su PVM).

Analizuojamuoju laikotarpiu Įstaigos mažos vertės viešieji pirkimai didžiaja dalimi (2022 m. – 97,1 proc., 2023 m. – 97,5 proc., 2024 m. - 96,9 proc. vykdytų pirkimų skaičiaus) buvo atliekami neskelbiamos apklausos būdu, dažnais atvejais – pasiūlymus teikti kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją. **Tai nėra tinkamiausias būdas užtikrinti geriausius pirkimų rezultatus pagal kainos ir kokybės santykį ir pritraukti didesnę dalyvaujančių tiekėjų skaičių.**

Skelbiamų pirkimų vykdymas apsaugo pirkimo procedūrose dalyvaujančios PO darbuotojų įtakos darymo ar kitokio pobūdžio asmeninio suinteresuotumo, galinčio daryti neigiamą įtaką pirkimo procedūrose priimamų sprendimų nešališkumui ir nepriklausomumui. Tai yra gera praktika, siekiant geresnių pirkimų rezultatų ir skaidrumo. Įstaiga, kaip PO, turi išnaudoti visas galimybes pirkimus vykdyti skelbiamos apklausos būdu ir iš/per CPO. **Pastebime, kad Įstaiga vangiai naudojami šia galimybe įsigyti prekes, paslaugas ir darbus.**

Atliekant Įstaigos 2022 m., 2023 m., 2024 m. sausio-gegužės mėn. viešųjų pirkimų organizavimo vertinimą, pagrindinį dėmesį skyrėme viešųjų pirkimų organizavimo (įskaitant pirkimų planavimą), vykdymo ir kontrolės reglamentavimui, šioje srityje atliekamiems veiksams ir procedūroms, taip pat, ar vykdant viešuosius pirkimus buvo užtikrinta racionalus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas, konkurencija ir skaidrumas.

AUDITO REZULTATAI

1. Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo teisinis reglamentavimas bei kontrolės veikla turi reikšmingų trūkumų

1. VPĮ reglamentuoja viešųjų pirkimų valdymo ir atlikimo tvarką, viešųjų pirkimų subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, viešųjų pirkimų sutarčių vykdymą ir ginčų sprendimo tvarką. Įstatymas nustato principines nuostatas. VPT dėl konkrečių procedūrų rengia rekomendacijas, kurios skirtos padėti perkančiosioms organizacijoms viešuosius pirkimus vykdyti teisėtai, efektyviai ir skaidriai. VPT yra parengusi Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gaires: <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos/parengtos-gaires-pirkimu-organizavimas-ir-vidaus-kontrolė>. Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairių 1 priede reglamentuoti rekomenduojami pirkimų procese dalyvaujantys asmenys ir jų funkcijos.

2. Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 18 p. nustatyta, kad „Pirkimų organizavimo tvarką perkančioji organizacija nustato savo patvirtintame pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos apraše“. Tad PO paliekama plati diskrecija pačioms reglamentuoti jų vykdomų viešųjų pirkimų procedūras. Todėl ypač aktualus yra PO nustatytas teisinis reglamentavimas ir procedūrų praktinis vykdymas.

1.1. Nėra detalčiai reglamentuotos viešųjų pirkimų procedūras, jas vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė

3. Įstaigos direktoriaus 2023-01-27 įsakymu Nr. V-14 patvirtintas Įstaigos MVPTA (ankstesnė redakcija – 2022-01-12 Nr. V-1), kurio 3 p. įvardijami Įstaigos viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys asmenys/subjektai: pirkimų iniciatorius, pirkimų organizatorius, už perkančiosios organizacijos administravimą CVP IS, už pirkimų vykdymą naudojantis CPO elektroniniu katalogu, už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą, viešojo pirkimo komisija.

Įstaigos direktoriaus 2022-01-12 įsakymu Nr. V-1 patvirtintame Įstaigos MVPTA¹⁸ nebuvo reglamentuotos pirkimų planavimo ir organizavimo procedūros, viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė.

Pažymime, kad nei Įstaigos MVPTA, nei kitais įstaigos vadovo sprendimais nėra reglamentuotos viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė.

4. Įstaigos direktoriaus 2023-01-24 įsakymu Nr. V-11 paskirti 3 pirkimo iniciatoriai (direktoriaus pavaduotojas gydymui ir slaugai, personalo inspektorius ir Ūkio skyriaus vedėjas) (ankstesnė redakcija – 2021-07-29 Nr. V-29). Įstaigos MVPTA 20, 23 p. nustatytos funkcijos, kurias atlieka pirkimų iniciatorius. **Rekomenduojamos funkcijos nustatytos** Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairių 1 priede.¹⁹

¹⁸ Audito metu išsamiai buvo analizuojamas naujos redakcijos MVPTA. Su ankstesnės redakcijos aprašo nuostatų išsamesniu reglamentavimu susiję pastebėjimai pateikti audito ataskaitos dalyse, vertinant 2022 m. pirkimų organizavimą ir vykdymą.

¹⁹ Pirkimų iniciatoriaus funkcijos ir atsakomybė: atlieka Rinkos tyrimą; rengia ir teikia Už pirkimų planavimą, organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingam asmeniui informaciją apie poreikį įsigyti prekes, paslaugas ar darbus einamaisiais biudžetinėmis metais (Pirkimų sąrašą); kiekvieno pirkimo procedūroms atlikti pildo paraišką (Taisyklių 1 priedas). Kartu su paraiška rengia ir pateikia pirkimo objekto techninę specifikaciją, kvalifikacijos reikalavimus (jei tokie siūlomi), neprivalomus tiekėjų pašalinimo pagrindus (jei tokie siūlomi), kokybės vadybos / aplinkos apsaugos standartus (jei tokie siūlomi), pasiūlymų vertinimo kriterijus, pirkimo sutarties projektą arba pagrindines pirkimo sutarties sąlygas (jei tokias siūlo) ir pagrindimą dėl pirkimo objekto neskaidymo į dalis (tarptautinių pirkimų atveju ir kai atliekamas statinio statybos darbų ir statinio projektavimo paslaugų pirkimas); teikia išvadas dėl gautų pretenzijų, susijusių su jo parengta informacija, nurodyta šių Taisyklių 20.3 punkte; inicijuoja pagal preliminarįją sutartį atliekamas atnaujinto tiekėjų varžymosi procedūras; esant poreikiui tikslinti Pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus, rengia tarnybinius pranešimus dėl pirkimų plano pakeitimo ir juos perduoda Už pirkimų planavimą, organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingam asmeniui.

Įstaigos vidaus dokumentuose nėra reglamentuota viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarka, nėra nustatyta atsakomybė pirkimo iniciatoriui atlikti rinkos tyrimą,²⁰ taip pat nenumatyti pirkimų iniciatoriaus veiksmai atsiradus poreikiui tikslinti pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus.²¹

5. Įstaigos direktoriaus 2021-09-09 įsakymu Nr. V-23 „pirkimų administratoriumi“ paskirtas viešųjų pirkimų specialistas, „pirkimų naudotoju“ – Ūkio skyriaus vedėjas. Pastebime, kad nei pirkimų administratorius, nei pirkimų naudotojas, jų funkcijos, veiklos ar atsakomybės nėra numatyti nei viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose LR teisės aktuose, nei Įstaigos MVPTA ar kituose vidaus dokumentuose. Šiuo įsakymu taip pat nėra deleguotos funkcijos, veiklos, atsakomybės, todėl vertiname, kad Įstaigos viešųjų pirkimų organizavime šis paskyrimas yra niekinis.

6. Įstaigos direktoriaus 2021-09-06 įsakymu Nr. V-14 patvirtintas viešųjų pirkimų specialisto pareigybės aprašymas, pagal kurio nuostatas jis atsakingas už viešųjų pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą, už perkančiosios organizacijos administravimą CVP IS, už pirkimų vykdymą naudojantis CPO elektroniniu katalogu.

7. Įstaigos naujos redakcijos MVPTA 6.3 p., nustatyta, kad „**pirkimų organizatorius** – perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgaliotojo asmens paskirtas darbuotojas, kuris perkančiosios organizacijos nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai tokiems pirkimams atlikti nesudaroma viešojo pirkimo komisija. Skiriant pirkimų organizatorių, turi būti atsižvelgiama į jo ekonomines, technines, teisines žinias ir Viešųjų pirkimų įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą. Pirkimų organizatoriai gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys“. **Viešųjų pirkimų specialistas viešųjų pirkimų organizatoriaus funkcijas** atlieka vadovaudamasis pareigybės aprašymo 14 p., kuriame nustatyta, kad jis „vykdo mažos vertės pirkimų procedūras Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymuose nustatyta tvarka“. Pastebime, kad vadovaujantis Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 4.3 p. nuostatomis, „**pirkimų organizatorius** – perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgaliotojo asmens paskirtas darbuotojas, kuris perkančiosios organizacijos nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus <...>“.

8. Įstaigos naujos redakcijos MVPTA 21 p. nustatyta, kad „*einamaisiais kalendoriniais metais planuojamų atlikti pirkimų planą rengia už pirkimų organizavimą ir priežiūrą atsakingas asmuo*“. Atskiru įsakymu šis asmuo nėra paskirtas, tačiau pagal pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, už pirkimų organizavimą ir priežiūrą atsakingas viešųjų pirkimų specialistas. Pastebime, kad funkcija **dėl pirkimų plano tikslinimo nei viešųjų pirkimų specialistui, nei kitam darbuotojui nėra deleguota**.

9. Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairių 1 priede rekomenduojama paskirti atsakingą asmenį **už sutarčių vykdymo priežiūrą, kuris prižiūri** sutartyse numatytų įsipareigojimų vykdymą ir pristatymo (atlikimo, teikimo) terminų bei prekių, paslaugų ir darbų atitikties pirkimo sutartyse numatytiems kokybiniais ir kitiems reikalavimams laikymąsi, pasirašo prekių, paslaugų ir (ar) darbų priėmimo-perdavimo aktus, inicijuoja ir pats rengia sutarčių pratęsimo, keitimo ir nutraukimo projektus ir kita. Viešųjų pirkimų specialisto pareigybės aprašymo 9 p. nustatyta, kad jis rengia sutarčių projektus, tačiau **kitos už sutarčių vykdymą atsakingam asmeniui priskirtos funkcijos (priežiūra, kontrolė) nei viešųjų pirkimų specialistui, nei kitam darbuotojui nėra pavestos**.

10. Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 2 str. 5 d. ir 4 str. 3 d. nustato, kad *elektroninėmis priemonėmis privačių interesų deklaraciją turi pateikti asmenys, laikytini deklaruojančiais asmenimis*²². Audito metu nustatyta, kad Įstaigos direktoriaus 2023-01-24 įsakymu Nr. V-11 paskirta pirkimo iniciatorė (personalo inspektorė) nėra deklaravusi šių pavestų pareigų Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka.

1.2. Viešųjų pirkimų planavimas tobulintinas

11. Siekiant atlikti pirkimą naudingiausiu būdu, jau rengiantis pirkimui būtina išsigryninti poreikius: kasdienes veiklos; ilgalaikius turto naudojimo; einamuosius komunalinius; tęstinius kvalifikacijos kėlimo ir kitus. Nustatant poreikius vertintina ne tik pirkimo iniciatorių pageidavimai, bet ir pirkimų ryšys su Įstaigos strateginiais tikslais, darbuotojų poreikiais ir, būtinai, su tiesioginių Įstaigos teikiamų viešųjų paslaugų naudotojų lūkesčiais. Būtina įvertinti rinkoje esančius produktus, paslaugas, darbų pasiūlymus.

Vertindami viešųjų pirkimų organizavimą nustatėme, kad kalendorinių metų **Įstaigos VPP** parengiami, patvirtinami ir paskelbiami laiku, viešinami Įstaigos internetinėje svetainėje, kalendorinių metų eigoje keletą kartų tikslinti, tačiau **audito metu nustatytais atvejais nebuvo patikslinti ir papildyti**. Šie nustatyti dalykai leidžia daryti išvadą, kad kalendorinių metų Įstaigos VPP rengiamas formaliai, atmestiniai.

12. Audito metu **180** nustatytais atvejais buvo įsigyta **prekės, paslaugos ir/ar darbai, nors pirkimai nebuvo suplanuoti** ir nustatyta tvarka nebuvo patvirtinti Įstaigos vadovo:

12.1. 2022 metais 67 prekių, paslaugų ir/ar darbų įsigijimai 28 672,53 Eur be PVM (34 259,10 Eur su PVM) vertės, nustatyta tvarka nebuvo suplanuoti ir patvirtinti, iš jų: 20 pirkimų, kurie užregistruoti pirkimų registre (13 612,87 Eur be

²⁰ Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairių 1 priedo 20.1 p.

²¹ Ten pat 20.6 p.

²² politikai, valstybės tarnautojai; valstybės ir savivaldybių įmonių, biudžetinių įstaigų ir šių juridinių asmenų struktūrinių padalinių vadovai ir jų pavaduotojai; viešųjų įstaigų, kurių bent vienas iš steigėjų, dalininkų yra valstybė ar savivaldybė (savivaldybės), ir jų struktūrinių padalinių vadovai ir jų pavaduotojai; akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei (savivaldybėms), vadovai ir jų pavaduotojai; valstybės ar savivaldybių įmonių valdybų nariai; perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto (toliau kartu – perkantysis subjektas) vadovai, perkančiojo subjekto pirkimų komisijų nariai, perkančiojo subjekto vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, perkančiojo subjekto atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, viešojo pirkimo, pirkimo, atliekamo vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiojo subjekto, koncesijos iniciatoriai.

PVM (16 168,80 Eur su PVM) vertės)²³ ir 47 įsigijimai, kurie nebuvo nustatyta tvarka atlikti ir neužregistruoti pirkimų registre (15 059,66 Eur be PVM (18 090,30 Eur su PVM) vertės)²⁴.

12.2. 2023 metais 103 prekių, paslaugų ir/ar darbų įsigijimai 53 930,57 Eur be PVM (61 743,25 Eur su PVM) vertės, nustatyta tvarka nebuvo suplanuoti ir patvirtinti, iš jų: 98 pirkimai, kurie užregistruoti pirkimų registre (51 517,77 Eur be PVM (59 258,50 Eur su PVM) vertės) ir 5 pirkimai, kurie nebuvo nustatyta tvarka atlikti ir nebuvo užregistruoti pirkimų registre (2 412,80 Eur be PVM (2 484,75 Eur su PVM) vertės).

12.3. 2024 metais 10 prekių, paslaugų ir/ar darbų pirkimai, kurie užregistruoti pirkimų registre (1 531,34 Eur be PVM (1 789,92 Eur su PVM) vertės) nustatyta tvarka nebuvo suplanuoti ir patvirtinti.

12.4. 2022 m. atlikti 67 pirkimai/įsigijimai, 2023 m. – 103 pirkimai/įsigijimai, 2024 m. – 10 pirkimų ir sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys dėl pirkimo objektų, kurie nebuvo patvirtinti 2022-2024 m. VPP, tuo **pažeidžiant** VPĮ 26 str. 1 d., naujos redakcijos MVPTA 21 p. nuostatas, taip pat nebuvo užtikrintas **vidaus kontrolės (įskaitant finansų kontrolę) veikimas**.

13. Pastebime, kad planuojant, dažniais atvejais nurodomi tik pirmi trys BVPŽ kodo skaitmenys, nenustatant pirmų penkių BVPŽ skaitmeninio kodo skaičių, kas leistų identifikuoti, ar prekės skirtos identiškam, ar panašiam naudojimui²⁵, taip įvertinant ar parinktas teisingas pirkimo būdas:

13.1. 2022 m. pirkimų plane pagal BVPŽ kodą:

- 33100000 29 eil. patvirtintas medicininės įrangos pirkimas 5,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 30 eil. – 10,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 37 eil. (330) – 9,9 tūkst. Eur (neskelbiamas) (be PVM) vertės, viso (331) 24,9 tūkst. Eur. Planuoti ir kiti pagal pirmus keturis/penkis BVPŽ kodus medicininei įrangai priskirtini pirkimai, tai: 10 eil. (3313,3314) – 3,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 15 eil. (3314) – 9,8 tūkst. Eur (neskelbiamas), 39 eil. (33111) – 3,6 tūkst. Eur (neskelbiamas) (be PVM);

- 72250000 19 eil. patvirtintas su IS susijęs pirkimas 8,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 20 eil. (720) 9,0 tūkst. Eur (neskelbiamas) (be PVM) vertės;

13.2. 2023 m. pirkimų plane pagal BVPŽ kodą 33100000 11 eil. patvirtintas medicininės įrangos pirkimas 5,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 12 eil. – 40,0 tūkst. Eur (skelbiamas), viso (331) 45,0 tūkst. Eur. Planuoti ir kiti pagal pirmus keturis BVPŽ kodus medicininei įrangai priskirtini pirkimai, tai: 10 eil. (3313, 3314) – 4,5 tūkst. Eur (apklausa žodžiu), 14 eil. (3314) – 11,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 15 eil. (3319) – 10,5 tūkst. Eur (neskelbiamas) (be PVM) vertės;

13.3. 2024 m. pirkimų plane pagal BVPŽ kodą:

- 33100000 21 eil. patvirtintas medicininės įrangos pirkimas 35,0 tūkst. Eur (nenumatyta pirkimo būdas). Planuoti ir kiti pagal pirmus keturis/penkis BVPŽ kodus medicininei įrangai priskirtini pirkimai, tai: 18 eil. (3313) – 3,0 tūkst. Eur (apklausa žodžiu), 20 eil. (3314) – 11,0 tūkst. Eur (neskelbiamas), 40 eil. (33196) – 14,9 tūkst. Eur (neskelbiamas), 44 eil. (33192) – 1,5 tūkst. Eur (apklausa žodžiu) (be PVM) vertės;

- 30200000 25 eil. patvirtintas kompiuterinės įrangos ir reikmenų pirkimas 14,9 tūkst. Eur (neskelbiamas), 26 eil. (30237) 2,0 tūkst. Eur (apklausa žodžiu) (be PVM) vertės.

14. **Pastebėjimai dėl pirkimo būdo pasirinkimo yra orientuoti į to paties tipo²⁶ prekių pirkimo verčių sumavimo būtinumą.** Tinkamai suplanavus to paties tipo prekių, paslaugų įsigijimą, skaidant ar neskaidant į dalis, pirkimo būdas pasirenkamas pagal bendrą vertę. Įstaiga, planuodama skirtingų prekių pirkimus dažniausiai taiko BVPŽ kodus, priskirdama to paties tipo prekes tai pačiai prekių grupei pagal pirmus tris, keturis skaitmenis, nors perkant prekes svarbu tiksliai nustatyti, ar prekių pirmi penki BVPŽ kodo skaitmenys skiriasi, ir, ar prekės skirtos identiškam ar panašiam naudojimui, siekiant nustatyti tinkamiausią pirkimo būdą. Šiais nurodytais atvejais **įstaigos pirkimų apskaitos ir planavimo priemonės neužtikrina tikslių ir teisingo pirkimų planavimo**, nes nebuvo teisingai įvertintos būsimų pirkimų galimos vertės, leidžiančios tinkamai parinkti pirkimų būdus, atsižvelgiant į viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

15. Įstaigos viešųjų pirkimų planai skelbiami savo svetainėje adresu: <https://www.kazlurudospssc.lt/viesieji-pirkimai/>. Pastebime, kad Kazlų Rūdos savivaldybės internetinėje svetainės www.kazluruda.lt skyriuje „Parduok Kazlų Rūdai“, kur yra viešinama Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų bei įmonių viešųjų pirkimų informacija, informacija apie įstaigos planuojamus atlikti viešuosius pirkimus **nėra viešinama**.²⁷

1.3. Pirkimo verčių apskaita netiksli

16. VPĮ 4 str. nustatytos viešųjų pirkimų vertės ribos, pagal kurias pasirenkama tinkama viešųjų pirkimų rūšis ir (ar) porūšis, t. y. tarptautinės vertės pirkimas, supaprastintas pirkimas ar mažos vertės pirkimas.

PO, įgyvendindama VPĮ 5 str. nuostatas, vadovaudamasi VPT direktoriaus 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94 (su pakeitimais) patvirtinta Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika, turi skaičiuoti numatomų pirkimų vertes.

²³ Iš jų: iki 05.09 – 2 pirkimai 401,29 Eur (be PVM)/468,98 Eur (su PVM) vertės; nuo 05.10 – 18 pirkimų 13 211,58 Eur (be PVM)/15 699,82 Eur (su PVM) vertės.

²⁴ ²⁴ Iš jų: iki 05.09 – 25 pirkimai 3 975,18 Eur (be PVM)/4 751,71 Eur (su PVM) vertės; nuo 05.10 – 22 pirkimai 11 084,50 Eur (be PVM)/13 338,56 Eur (su PVM) vertės.

²⁵ Numatomos pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos 2.7.1 ir 2.8.1 p.

²⁶ Numatomos pirkimo vertės skaičiavimo metodikoje to paties tipo paslaugomis laikomos paslaugos, kurios priklauso tai pačiai paslaugų grupei pagal BVPŽ skaitmeninio kodo pirmus tris skaitmenis, išskyrus atvejus, kai teikimo sritis nėra identiška ar panaši; taip pat, jei paslaugų įprastai neteikia vienas tiekėjas. To paties tipo prekėmis laikomos prekės, kurios priklauso tai pačiai prekių grupei pagal BVPŽ skaitmeninio kodo pirmus tris skaitmenis, išskyrus atvejus, kai prekių pirmi penki BVPŽ skaitmeninio kodo skaitmenys skiriasi ir prekės nėra skirtos identiškam ar panašiam naudojimui; taip pat, jei tokių prekių savo asortimente įprastai neturi vienas tiekėjas.

²⁷ <https://www.kazluruda.lt/pardzia/viesieji-pirkimai/savivaldybes-pavaldziu-istaigu-ir-imoniu-viesuju-pirkimu-planai/119>

2.3. Numatoma pirkimo vertė – pirkimo pradžioje, vadovaujantis metodikos nuostatomis, apskaičiuojama vertė, pagal kurią pirkimo vykdytojas nustato, kokios vertės pirkimą turi atlikti, norėdamas sudaryti pirkimo sutartį arba preliminariąją viešojo pirkimo-pardavimo ar preliminariąją pirkimo-pardavimo sutartį (toliau preliminarioji viešojo pirkimo-pardavimo ir preliminarioji pirkimo-pardavimo sutartis kartu – preliminarioji sutartis).

Numatoma pirkimo vertė yra skaičiuojama iki viešųjų pirkimų procedūrų pradžios, t. y. iki viešojo pirkimo skelbimo publikavimo arba kvietimo pateikti pasiūlymus, kai skelbimas nėra publikuojamas. Numatoma pirkimo vertė skaičiuojama imant visas mokėtinas sumas be pridėtinės vertės mokesčio, į ją įtraukiant visas pirkimo sutarčių pasirinkimo ir atnaujinimo galimybes, kurios turi būti aiškiai numatytos pirkimo dokumentuose. Neteisingai apskaičiuojant pirkimo vertę yra rizika, kad PO neteisingai nustatys pirkimo rūšį ir neteisingai pasirinktų pirkimo būdą.

17. Įstaigoje pirkimo verčių apskaitą tvarko viešųjų pirkimų specialistas, kuriam ši funkcija pareigybės aprašyme nėra nustatyta, taip pat ji nėra pavesta ir atskiru Įstaigos direktoriaus įsakymu.

18. Audito metu nustatyta, kad pirkimo verčių apskaita nebuvo tiksli, išsami ir patikima:

18.1. 2022 m. pirkimo verčių apskaitos dokumentuose nebuvo sumuojamos visų to paties tipo sutarčių pirkimų vertės pagal BVPŽ kodus, kai kurių sutarčių/sąskaitų vertės apskaitytos tik pagal tiekėjus, nenurodant BVPŽ kodo. Pvz.:

Medicininė įranga 3310000				Uoantoso ginės priemonė s	3310000-1	39000000	39800000		30200000	18100000-0	30192000	30192000	33100000-1			
UAB Medislauga	UAB "DSP Plus"	UAB Liltama	UAB Slaugivita	UAB "Unidentas"	UAB Teida	Vienąsaulio individuali įmonė "Aistis"	UAB Deimera	UAB Salmėda	UAB ATEA	UAB RESS	UAB Biuro gidas	UAB Idemus	UAB Rehalinija	UAB Bostemus	UAB Interflux IVD	UAB SDG kodas

18.2. Nustatyti atvejai, kai sumos nebuvo apskaitytos pirkimo verčių apskaitoje: 2022 m. – 3 099,10 Eur (be PVM) (2 atvejai); 2023 m. – 2 197,88 Eur (be PVM) (6 atvejai).

18.3. 2023 m. pirkimo verčių apskaitoje priskirta ne tai prekių/paslaugų grupei 2 759,05 Eur (be PVM) vertės (9 atvejai).

19. Įstaigoje buvo neteisingai apskaičiuotos (arba nebuvo skaičiuotos) numatomų pirkimų vertės, nes audito metu buvo nustatyti ir šioje ataskaitoje aprašyti atvejai, kai atliktų pirkimų ir/ar sudarytų sutarčių vertės viršijo ribą, kai galėjo būti taikomas jų pasirinktas pirkimo būdas, tuo pažeidžiant VPĮ 5 str., Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2.1 p. (iki 2022-12-31), 24.2.1 p. (nuo 2023-01-01) nuostatas.

1.4. Nebuvo įvertinama numatomų pirkimų vertė

20. **Audito metu** nustatytais atvejais atliktų pirkimų vertė yra didesnė, nei suplanuota patvirtintuose 2022-2024 m. Įstaigos VPP:

20.1. 2022 metais:

BVPŽ kodas	Pirkimų plane patvirtinta pirkimo vertė, Eur be PVM	Pirkimo objektas pagal patvirtintą pirkimų planą	Atlikus pirkimus sudarytų sutarčių vertė, Eur be PVM	Atliktų pirkimų vertė, viršijusi metiniame pirkimų plane patvirtintą vertę, Eur be PVM	Sudarytų sutarčių skaičius, vnt.
45310000	9 900,00	Apšvietimo tinklų remonto darbai	21 919,86	-12 019,86	3
45262640	9900,00	Aplinkos gerinimo darbai	9 960,68	-60,68	1
33100000	10 000,00	Elektrinės funkcinės lovos	15 690,00	-5 690,00	2
33600000	9 500,00	Vaistai	16 776,42	-7 276,42	1
33600000	9 000,00	Vakcinos	16 312,00	-7 312,00	1
15300000	5 000,00	Vaisiai, daržovės	10 125,00	-5 125,00	1
15800000	8 000,00	Įvairūs maisto produktai	21 194,16	-13 194,16	1
Iš viso viršyta pirkimų vertė:				-50 678,12	x

4 lentelė

20.2. 2023 metais:

BVPŽ kodas	Pirkimų plane patvirtinta pirkimo vertė, Eur be PVM	Pirkimo objektas pagal patvirtintą pirkimų planą	Atlikus pirkimus sudarytų sutarčių vertė, Eur be PVM	Atliktų pirkimų vertė, viršijusi metiniame pirkimų plane patvirtintą vertę, Eur be PVM	Sudarytų sutarčių skaičius, vnt.
39800000	9 000,00	Buitinės, sanitarinės, higieninės prekės	11 783,57	-2 783,47	10
30200000	900,00	Spausdintuvų kasetės	1 484,11	-584,11	9
80500000	2 000,00	Darbuotojų mokymai	3 993,00	-1 993,00	10
33696500	9 000,00	Laboratoriniai reagentai	9 994,70	-994,4	3
33600000	14 500,00	Farmacijos produktai (vaistai)	30 053,80	-15 553,80	3

5 lentelė

15810000	5 000,00	Ivairūs maisto produktai	7 851,07	-2 851,07	1
15300000	5 000,00	Vaisiai, daržovės	14 198,10	-9 198,10	1
39300000 39700000	5 000,00	Ūkinės prekės	6 544,15	-1 544,15	41
15500000	8 500,00	Pieno produktai	25 246,20	-16 746,20	1
Iš viso viršyta pirkimų vertė:				-52 248,60	x

21. 2022 m. atliktų pirkimų vertė yra 50 678,12 Eur (be PVM), 2023 m. – 52 248,60 Eur (be PVM) didesnė, nei pagal BVPŽ kodus suplanuotos patvirtintuose 2022-2023 m. Įstaigos VPP.

22. Nustatyti dalykai leidžia daryti išvadą, kad **nebuvo vertinama numatoma pirkimo vertė ir nevykdoma prevencinė pirkimų kontrolė, kad Įstaigoje nėra sukurtos vidaus kontrolės (įskaitant finansų kontrolę) procedūros**, nes esant veiksmingoms procedūroms, pirkimų inicijavimo ir pasirengimo jam etape būtų nustatyta, kad planuojamų raštu ir žodžiu sudaryti sutarčių vertės viršys metiniame pirkimų plane patvirtintas pirkimų vertes. Esant tokiai situacijai ir poreikiui įsigyti prekes, paslaugas ar darbus, turėjo būti peržiūrėtas ir nustatyta tvarka patikslintas pirkimų planas. **Pastebime, kad Įstaigos vidaus dokumentuose nėra reglamentuota viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarka ir procedūros bei už šių procedūrų atlikimą atsakingi asmenys.**

2. Prekės, paslaugos ir darbai 2022-2024 m. buvo įsigyti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, nebuvo užtikrintas racionalus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas ir skaidrumas

23. Įstaigos naujos redakcijos MVPTA nustatyta: 3 p. „*pirkimų iniciatorius – perkančiosios organizacijos darbuotojas arba struktūrinis padalinys, kuris nurodė poreikį įsigyti reikalingų prekių, paslaugų arba darbų, ir kuris koordinuoja (organizuoja) perkančiosios organizacijos sudarytose pirkimo sutartyse numatytų įsipareigojimų vykdymą, pristatymo (atlikimo, teikimo) terminų laikymąsi, prekių, paslaugų ir darbų atitiktį pirkimo sutartyse numatytiems kokybiniams ir kitiems reikalavimams, taip pat inicijuoja ar teikia siūlymus dėl pirkimo sutarčių pratęsimo, keitimo, nutraukimo, teisinių pasekmių tiekėjui, nevykdančiam pirkimo sutartyje nustatytus įsipareigojimus, taikymo“; „pirkimų žurnalas – perkančiosios organizacijos nustatytos formos dokumentas (popieriuje ir (ar) skaitmeninėje laikmenoje), skirtas registruoti perkančiosios organizacijos atliktus pirkimus“; 23 p. „pirkimo iniciatorius, norėdamas pradėti pirkimo procedūras, parengia pirkimo paraišką-užduotį, ją pasirašo <...>. **Konkrečiau pirkimo procedūros gali būti pradėtos tik gavus perkančiosios organizacijos direktoriaus rašytinį patvirtinimą. Esant patvirtintai paraiškai-užduočiai pirkimą atlieka Komisija ar pirkimo organizatorius**“; 25 p. „atliktą pirkimą Komisija arba pirkimo organizatorius registruoja pirkimų registro žurnale (Aprašo 5 priedas)“; 27 p. „perkančiosios organizacijos vadovas, įvertinęs parinktą pirkimo būdą <...> pritaria pirkimo būdai ir patvirtina pirkimo dokumentus arba priima sprendimą netvirtinti pirkimo dokumentų ir nurodo jų trūkumus ar kitus motyvus“; 28 p. „patvirtintus pirkimo dokumentus, pirkimas vykdomas vadovaujantis VPĮ ir apraše nustatyta tvarka“.*

Ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA šios procedūros nustatytos²⁸ 22 p.

„**Viešasis pirkimas** (toliau – pirkimas) – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų atliekamas prekių, paslaugų ar darbų įsigijimas su pasirinktu (pasirinktais) tiekėju (tiekėjais) sudarant viešojo pirkimo–pardavimo sutartį (sutartis), neatsižvelgiant į tai, ar prekės, paslaugos ar darbai yra skirti viešajam tikslui“.²⁹

24. „**Pirkimo** (ar atskiros pirkimo dalies) ar projekto konkurso **procedūros baigiasi, kai:**

1) sudaroma pirkimo sutartis ir pateikiamas sutarties įvykdymo užtikrinimas, jeigu jo buvo reikalaujama, sudaroma preliminarioji sutartis, sukuriama dinaminė pirkimų sistema arba nustatomas projekto konkurso laimėtojas;

2) atmetamos visos paraiškos, pasiūlymai, projekto konkurso planai ar projektai;

3) nutraukiamos pirkimo ar projekto konkurso procedūros;

4) per nustatytą terminą nepateikiama nė vienos paraiškos, pasiūlymo, projekto konkurso plano ar projekto;

5) baigiasi pasiūlymų galiojimo laikas ir pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis nesudaroma dėl priežasčių, kurios priklauso nuo tiekėjų;

6) visi tiekėjai atšaukia pasiūlymus, projekto konkurso planus ar projektus ar atsisako sudaryti pirkimo sutartį“³⁰

28

22. Perkančiosios organizacijos vadovas įvertinęs parinktą pirkimo būdą, susipažinęs su pirkimo dokumentuose pateikta informacija, pritaria pirkimo būdai ir patvirtina pirkimo dokumentus arba priima sprendimą netvirtinti pirkimo dokumentų ir nurodo jų trūkumus ar kitus motyvus.

²⁹ VPĮ 2 str. 37 d.

³⁰ VPĮ 29 str. 2 d.

2.1. Vienasmeniškai atliekami viešieji pirkimai neužtikrino skaidrumo

25. Mažos vertės pirkimų numatomos vertės, kai pirkimus gali atlikti pirkimų organizatorius, nustatytos MVPTA 7 p.^{31 32}

Įstaigoje taikoma praktika, kad visus mažos vertės pirkimus atliko viešųjų pirkimų specialistas (nustatyta tvarka nepaskirtas viešųjų pirkimų organizatoriumi), viešųjų pirkimų komisija nesudaryta. Įstaigoje 2022-2024 m. visi atlikti pirkimai buvo mažos vertės. Teisinis reglamentavimas leidžia visus mažos vertės pirkimus atlikti pirkimų organizatoriui, tačiau pastebime, kad įstaiga perka specifines prekes ir paslaugas (farmacijos produktus, medicininę ir kitą įrangą, statybos remonto darbus ir kt.), todėl manome, kad kai kuriems pirkimams atlikti tikslinga sudaryti pirkimų komisiją iš reikalingos kvalifikacijos ir turinčių specifinių žinių asmenų.

26. Audito metu nustatytais ir šioje ataskaitoje aprašytais atvejais viešųjų pirkimų specialisto kompetencija nebuvo pakankama atliekant sudėtingus, specifinius pirkimus, tačiau Įstaigos vadovas nepriėmė sprendimo pirkimus atlikti pavesti komisijai, kurios sudėtyje būtų reikalingų kompetencijų specialistų.

27. Viešųjų finansų naudojimas liečia kiekvieną bendruomenės narį, todėl taip pat labai svarbu užtikrinti atliekamų pirkimų skaidrumą, todėl **vienasmeniškai vykdomi pirkimai didina riziką dėl vykdomų pirkimų skaidrumo.**

2.2. Nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros

28. **Pasibaigus pirkimo procedūroms ir sudarius žodinę ar rašytinę pirkimo sutartį, atliktas pirkimas turi būti registruojamas PO vadovo patvirtintos formos pirkimų registre, jame užfiksuojant sudarytos sutarties maksimalią vertę, t. y. pirkimų registre turi būti registruojami visi per kalendorinius metus vykdyti viešieji pirkimai chronologine tvarka, kuriuos atliko pirkimo organizatorius ar komisija, dėl kurių buvo sudarytos rašytinės ar žodinės sutartys. Pirkimų registro duomenys yra pagrindas rengiant kalendorinių metų pirkimų ataskaitą Atn-3.**

Įgyvendinant Įstaigos MVPTA nuostatas, visi atlikti viešieji pirkimai privalo būti užregistruoti Įstaigos 5 priede patvirtintame pirkimų registre.

29. **Audito metu nustatyta, kad pirkimų registruose neužregistruoti prekių, paslaugų ir darbų įsigijimai,** po kurių buvo sudarytos žodinės ir rašytinės pirkimų sutartys, nes dėl jų nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros, tuo pažeidžiant ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 3, 20, 22, 24, 25 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 3, 23, 25, 27, 28 p. nuostatas:

- 2022 m. **nebuvo atliktos pirkimų procedūros dėl 48 prekių, paslaugų ir darbų įsigijimų** 22 954,66 Eur (be PVM)/27 643,22 Eur (su PVM) vertės³³, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys;

-2023 m. **nebuvo atliktos pirkimų procedūros dėl 9 prekių, paslaugų ir darbų įsigijimai** 3 440,23 Eur (be PVM vertės)/3 572,96 Eur su PVM) vertės, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys;

- 2024 m. **nebuvo atliktos pirkimų procedūros dėl 1 paslaugų įsigijimo** 132,00 Eur, po kurio buvo sudaryta žodinė sutartis.

30. PO privalo užtikrinti, kad pirkimą pagrindžiančiuose dokumentuose, būtų pateikiama informacija, kuri leistų įsitikinti priimamų sprendimų pagrįstumu bei teisėtumu.

Audito metu nustatytais atvejais (žr. 29 p.), pažeidžiant ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 3, 20, 22, 24, 25 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 3, 23, 25, 27, 28 p. nuostatas, dėl prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros ir jie neužregistruoti pirkimų registruose, todėl neaišku, kas priėmė sprendimą dėl pirkimo objektų, kiekių ir apimčių, maksimalios sutarčių vertės, tiekėjų parinkimo ir kt.

31. Įstaiga taip pat pažeidė VPĮ 17 str. 1, 3 d. nuostatas, nes neatlikus pirkimo procedūrų, Įstaiga **nepagrįstai sudarė palankesnes sąlygas** tam tikriems tiekėjams, kitiems tiekėjams nesudarant galimybės dalyvauti pirkimuose ir teikti pasiūlymus.

Pažymime, kad šiais nurodytais atvejais **Įstaigos vadovas pasirašė mokėjimo nurodymus (pavedimus), kas rodo, kad Įstaigoje neveikia vidaus kontrolė (įskaitant finansų kontrolę),** nes buvo apmokėta už prekes, paslaugas ar darbus, kurie buvo įsigyti nustatyta tvarka neatlikus viešojo pirkimo procedūrų.

32. Esant šioms nustatytiems atvejams **išlieka rizika,** kad audito metu nebuvo nustatyti ir kiti atvejai, kuomet nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros ir prekių, paslaugų ir darbų įsigijimai nustatyta tvarka nebuvo užregistruoti pirkimų registruose. Pastebime, kad 2022-2024 m. pirkimų registruose ne visi pirkimai užregistruoti **chronologine tvarka,** kas rodo, kad jie užregistruojami ne iš karto pasibaigus pirkimo procedūroms.

³¹ Ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA.:

7. Mažos vertės pirkimus gali atlikti pirkimų organizatorius, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 58 000 Eur (penkiasdešimt aštuoni tūkstančiai eurų)(be pridėtinės vertės mokesčio(toliau PVM), o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 145 000 eur (šimtas keturiasdešimt penki tūkstančiai) (be PVM).

³² Naujos redakcijos Įstaigos MVPTA:

7. Mažos vertės pirkimus gali atlikti pirkimų organizatorius, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur (septyniasdešimt tūkstančiai eurų) (be PVM), o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 174 000 (vienas šimtas septyniasdešimt keturi tūkstančiai eurų) (be PVM).

³³ Iš jų: iki 05-09 - 25 įsigijimai 3 975,18 Eur (be PVM)/4 751,71 Eur (su PVM) vertės; nuo 05.10 – 23 įsigijimai 18 979,48 Eur (be PVM)/22 891,51 Eur (su PVM) vertės.

2.3. Pirkimai atlikti nustatyta tvarka neteikus pirkimų poreikio ir nesant vadovo rašytinio patvirtinimo

33. Pagal ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 22 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 23, 27, 28 p. nuostatas, pirkimų procedūros gali būti pradėtos tik pirkimo iniciatoriui parengus pirkimo paraišką-užduotį ir gavus Įstaigos vadovo rašytinį patvirtinimą. Pirkimo paraiškos forma patvirtinta kaip Įstaigos MVPTA 5 priedas. Pastebime, kad **ji nėra informatyvi, nėra pateikiama informacija**, ar planuojamas patvirtintas metiniame pirkimų plane; ar prekės, paslaugos ir darbai yra CPO kataloge; ar pirkimas bus vykdomas iš/per CPO? (jei Ne - pateikiamas tokio sprendimo pagrindimas); ar pirkimas bus vykdomas CVP IS priemonėmis; pirkimo iniciatoriaus siūlymai, kas turėtų atlikti šį pirkimą. **Įstaigos vadovas, tvirtindamas šią paraišką, patvirtintų savo sprendimą dėl šių svarbių pirkimo veiksmų (įskaitant pirkimo būdo parinkimą).**

34. Audito metu nustatytais atvejais nustatyta tvarka **nebuvo teiktas pirkimų poreikis arba pirkimo paraiškose pateikiamas pirkimo poreikis formalus**³⁴ :

34.1. 2022 metais:

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 34 pirkimų*³⁵ (262 693,75 Eur (be PVM)/306 178,74 Eur (su PVM), užregistruotų pirkimų registre;

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 48 įsigijimų*³⁶ (22 954,66 Eur (be PVM)/27 643,22 Eur (su PVM) neužregistruotų pirkimų registre, dėl kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys;

- **837 atvejais**³⁸ (3 126,87 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Prekės, jų kiekis, paslaugų ar darbų apimtys“ nurodoma „pridedama S/F“, o pirkimų paraiškos dalyje „Planuojama sutarties vertė (Eur be PVM)“ nurodoma identiška pridedamoje SF esanti vertė (dažnai atvejais net su tais pačiais skaičiais po kablelio), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

- **3039 atveju**⁴⁰ (17 587,55 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Planuojama sutarties vertė“ nurodoma konkreti skaitinė vertė (vertė identiška pateikiamai sąskaitai-faktūrai), net su skaičiais po kablelio (pvz. 244,18; 511,53; 1506,378 Eur (be PVM) ir pan.), daugeliu atveju nepateikiama rinkos tyrimai, specifikacijos, apsiribojama abstrakčiu poreikio įvardijimu, nenurodant prekių, jų kiekio (farmacijos produktai, ūkinės prekės, higieninis popierius, teisinės paslaugos, remonto darbai ir pan.), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

34.2. 2023 metais:

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 34 pirkimų* (12 404,23 Eur be PVM/13 532,42 Eur su PVM), užregistruotų pirkimų registre;

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 9 įsigijimų* (3 440,23 Eur be PVM/3 572,96 Eur su PVM), neužregistruotų pirkimų registre, po kurių buvo sudarytos žodinės ar rašytinės sutartys;

- **1641 atveju** (8 362,15 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Prekės, jų kiekis, paslaugų ar darbų apimtys“ nurodoma „pridedama S/F“, o pirkimų paraiškos dalyje „Planuojama sutarties vertė (Eur be PVM)“ nurodoma identiška pridedamoje SF esanti vertė (dažnai atvejais net su tais pačiais skaičiais po kablelio), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

- **3842 atvejais** (18 421,84 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Planuojama sutarties vertė“ nurodoma konkreti skaitinė vertė (vertė identiška pateikiamai sąskaitai-faktūrai), net su skaičiais po kablelio (pvz. 378,60; 272,73; 3 779,40 Eur be PVM ir pan.), daugeliu atveju nepateikiama rinkos tyrimai, specifikacijos, apsiribojama abstrakčiu poreikio įvardijimu, nenurodant prekių, jų kiekio (farmacijos produktai, ūkinės prekės, higieninis popierius, teisinės paslaugos, remonto darbai ir pan.), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

- pirkimų registre užregistruota pirkimo paraiška Vd-92, kuri nurodoma visiems tos prekių ar paslaugų rūšies pirkimams, nedetalizuojant konkretaus poreikio:

Paraiškoje Vd-92 nurodomas pirkimo objektas ir pirkimo apimtys - „Ūkinės prekės“, planuojama sutarties vertė – 4 000,00 Eur be PVM (ši vertė patvirtinta pirkimų plane), planuojama pirkimo pradžia/pabaiga – 2023-03/2023-12, „Trumpas pirkimo aprašymas“ - „Įvairios ūkinės prekės įstaigos poreikiams“. Ši paraiška užregistruota prie 32 pirkimų 3 887,90 Eur be PVM vertės. Paraiškos pavyzdys:

³⁴ Nustatyta pagal užregistruotą informaciją Įstaigos 2022-2024 m. pirkimų registruose, siunčiamų dokumentų registre (SD), vidaus dokumentų registre (Vd), pagal pateiktus atliktų pirkimų dokumentus, ir nustatytais atvejais - pirkimuose, neįtrauktuose į pirkimų registrą. Šie atvejai buvo nustatyti analizuojant pirkimo verčių apskaitos dokumentus, atliktus mokėjimus tiekėjams, CVP IS viešinamą informaciją.

³⁵ Iš jų: iki 05.09 – 11 pirkimų 35 557,80 Eur (be PVM)/41 703,38 Eur (su PVM); nuo 05.10 – 23 pirkimai 227 135,95 Eur (be PVM)/264 475,36 Eur (su PVM).

³⁶ Iš jų: iki 05-09 – dėl 25 įsigijimų 3 975,18 Eur (be PVM)/4 751,71 Eur (su PVM) vertės; nuo 05.10 – dėl 23 įsigijimų 18 979,48 Eur (be PVM)/22 891,51 Eur (su PVM) vertės.

³⁷ Vd-73,79,81,83,88,92,98,110.

³⁸ Visi atvejai nuo 05.10.

³⁹ Vd-3,5,7,19,25,27,30,39,43,44,45,48,53,55,60,71,73,79,81,83,85,88,90,92,94,98,100,105,107,110..

⁴⁰ Iš jų: iki 05.09 – 6 atvejai 1 767,40 Eur vertės; nuo 05.10 – 24 atvejai 15 820,15 Eur vertės.

⁴¹ Vd-5,24,79,81,84,86,112,122,131,160,179,199,231,236,242,244.

⁴² Vd-5,9,11,13,16,17,28,35,50,63,65,77,104,108,114,116,118,124,131,143,147,149,151,154,160,186,196,202,206,210,219,228,235,237,252,254,255,257.

PIRKIMO PARAIŠKA NR. Vd-921	
2023-03-30	
Pirkimų iniciatorius: Pareigos, vardas, pavardė	Ūkinės prekės ✓
Pirkimo objekto pavadinimas	Ūkinės prekės ✓
Prekės, jų kiekis, paslaugų ar darbų apimtys (gali būti pridedamas sąrašas)	4000,00
Planuojama sutarties vertė (Eurais be PVM)	2023-03 /2023-12
Planuojama pirkimo pradžia – pabaiga	

34.3. 2024:

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 2 pirkimų 2 498,54 Eur be PVM (3 023,23 Eur su PVM) vertės, užregistruotų pirkimų registre;*

- *nebuvo teiktas pirkimų poreikis dėl 1 įsigijimo (132,00 Eur), neužregistruoto pirkimų registre, po kurio buvo sudaryta žodinė sutartis;*

- **10⁴³atveju** (3 045,97 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Prekės, jų kiekis, paslaugų ar darbų apimtys“ nurodoma „pridedama S/F“, o pirkimų paraiškos dalyje „Planuojama sutarties vertė (Eur be PVM)“ nurodoma identiška pridedamoje SF esanti vertė (dažnai atvejais net su tais pačiais skaičiais po kablelio), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

- **20⁴⁴atveju** (18 862,64 Eur) pirkimo paraiškų dalyje „Planuojama sutarties vertė“ nurodoma konkreti skaitinė vertė (vertė identiška pateikiamai sąskaitai-faktūrai), net su skaičiais po kablelio (pvz. 207,74; 99,96; 118,72; 70,25 Eur be PVM ir pan., SF atskirais atvejais buvo net 58 skirtingos prekės), daugeliu atveju nepateikiama rinkos tyrimai, specifikacijos, apsiribojama abstrakčiu poreikio įvardijimu, nenurodant prekių, jų kiekio (farmacijos produktai, ūkinės prekės, higieninis popierius, teisinės paslaugos, remonto darbai ir pan.), kas rodo, kad pirkimų poreikis nustatyta tvarka nebuvo teikiamas, o pirkimų paraiškos buvo parengtos gautų SF pagrindu;

- pirkimų registre užregistruotos pirkimo paraiškos Vd-14, 15, 35, 47, kurios nurodomos visiems tos prekių ar paslaugų rūšies pirkimams, nedetalizuojant konkretaus poreikio, tai leidžia daryti išvadą, kad neteikiamas tikras pirkimų poreikis, bet tik formaliai dokumentuojamas:

Paraiškoje Vd-14 nurodomas pirkimo objektas - „Ūkinės prekės“, pirkimo apimtys - „Ivairios ūkinės prekės“, planuojama sutarties vertė – 4 500,00 Eur be PVM (pirkimų plane patvirtinta vertė), planuojama pirkimo pradžia/pabaiga – 2024-01-30/2024-12, trumpas pirkimo aprašymas - „buitiniai prietaisai, vandentiekio įrenginiai, neelektriniai buitiniai prietaisai“. Ši paraiška užregistruota prie 14 pirkimų (2024 m. sausio-gegužės mėn.) 1 773,49 Eur be PVM vertės.

Paraiškoje Vd-15 nurodomas pirkimo objektas - „Spausdintuvų kasetės ir kompiuterių priedai“, pirkimo apimtys - „PVM sąskaita faktūra“ planuojama sutarties vertė – 2 000,00 Eur be PVM (pirkimų plane patvirtinta vertė), planuojama pirkimo pradžia/pabaiga – 2024-01/2024-12, trumpas pirkimo aprašymas - „spausdintuvų kasetės ir kompiuterių priedai įstaigos poreikiams“. Ši paraiška užregistruota prie 5 pirkimų (2024 m. sausio-gegužės mėn.) 1 144,99 Eur be PVM vertės.

Paraiškoje Vd-35 nurodomas pirkimo objektas - „Gėlės“, pirkimo apimtys - „gėlių žiedai“, planuojama sutarties vertė – 300,00 Eur be PVM (pirkimų plane patvirtinta vertė), planuojama pirkimo pradžia/pabaiga – 2024-03/12, trumpas pirkimo aprašymas - „gėlės įstaigos darbuotojams; pirkimai pagal poreikį <...>“. Ši paraiška užregistruota prie 2 pirkimų (2024 m. kovo-gegužės mėn.) 132,00 Eur be PVM vertės.

Paraiškoje Vd-47 nurodomas pirkimo objektas - „Spaudiniai“, pirkimo apimtys - „formos, anketos, žiniaraščiai“ planuojama sutarties vertė – 700,00 Eur be PVM (pirkimų plane patvirtinta vertė 1 000,00 Eur be PVM), planuojama pirkimo pradžia/pabaiga – 2024-04/12, trumpas pirkimo aprašymas - „privalomų sveikatos statistikos apskaitos ir kitų tipinių formų pildymui <...> <...>“. Ši paraiška užregistruota prie 2 pirkimų (2024 m. balandžio-gegužės mėn.) 99,28 Eur be PVM vertės.

35. Pažymime, kad kiekvienam pirkimui nustatyta tvarka **neteikiant tikro pirkimų poreikio ir nepildant pirkimų paraiškos**, pirkimo organizatorius neturi informacijos apie poreikį įsigyti prekes, paslaugas ar darbus ir pagrindines jų charakteristikas. Tais atvejais, kai pirkimų paraiškos buvo teiktos, dauguma jų **nėra informatyvios ir aiškios**, nes **nenurodomos reikalingų prekių, paslaugų ar darbų apimtys**, kita sprendimams priimti reikalinga informacija.⁴⁵

36. Pirkimo paraišką pasirašo pirkimų iniciatorius, vyr. finansininkas ir pirkimų organizatorius. Tais atvejais, kai neteikiama paraiška, taip pat nėra derinamas finansų poreikis pirkimams atlikti, nėra atliekamos išankstinės finansų kontrolės procedūros.

⁴³ Vd-20,24,27,31,33,34,41,44,45,51.

⁴⁴ Vd-5,7,11,19,20,21,23,24,28,29,32,33,34,41,42,44,45,49,51,52.

⁴⁵ Ar planuojamas patvirtintas metiniame pirkimų plane; ar prekės, paslaugos ir darbai yra CPO kataloge; ar pirkimas bus vykdomas per / iš CPO? (jei Ne - pateikiamas tokio sprendimo pagrindimas); ar pirkimas bus vykdomas CVP IS priemonėmis; pirkimo iniciatoriaus siūlymai, kas turėtų atlikti šį pirkimą.

Taip pat kyla klausimas, **kas priėmė sprendimą dėl pačio pirkimo reikalingumo, pirkimo būdo parinkimo**, kas atliks pirkimą – pirkimų organizatorius ar komisija, jeigu prekės, paslaugos ir darbai įsigyti ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 22 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 23 p. nustatyta tvarka **negavus** perkančiosios įstaigos direktoriaus rašytinio patvirtinimo.

37. Nustatyti dalykai leidžia daryti išvadą, kad dažniais atvejais **pirkimų poreikis buvo įformintas formaliai; pirkimų procedūros nustatyta tvarka neatliktos; nebuvo tiriama rinka, siekiant pirkimus atlikti efektyviai ir racionaliai naudojant lėšas⁴⁶; dauguma pirkimo paraiškų užpildytos jau sudarius žodinę ar rašytinę sutartį**. Įstaiga nurodė, kad „konkreiems pirkimams, kurie buvo įtraukti į pirkimų planą, paraiškos nebuvo pildomos“. **Pažymime**, kad pirkimų plane nėra nurodytos pirkimo objektų techninės specifikacijos, kitos pirkimui atlikti reikalingos charakteristikos ir sąlygos, taip pat **tokios išimtyms nėra numatytos Įstaigos MVPTA**.

2.4. Nebuvo užtikrintas lėšų naudojimo racionalumas, vykdytų pirkimų teisėtumas ir skaidrumas

38. Pagal VPI 17 str. nuostatas, **PO turi užtikrinti, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų**. PO turi siekti, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai. Planuojant pirkimus ir jiems rengiantis negali būti siekiama išvengti įstatyme nustatytos tvarkos taikymo ar dirbtinai sumažinti konkurenciją. Laikoma, kad konkurencija yra dirbtinai sumažinta, kai pirkimu nepagrįstai sudaromos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos tam tikriems tiekėjams⁴⁷.

39. **Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše nustatyta** (iki 2022-12-31): 21.2.1 p. *neskelbiama apklausa gali būti atliekama, jei numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 10,0 tūkst. Eur (be PVM); 11 p. perkančioji organizacija privalo įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją <...> Šiame punkte numatytos pareigos įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją gali būti nesilaikoma, kai atliekant neskelbiamą apklausą numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 10,0 tūkst. Eur (be PVM)*.

Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše nustatyta (nuo 2023-01-01): 24.2.1 p. *neskelbiama apklausa gali būti atliekama, jei numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 15,0 tūkst. Eur (be PVM); 14 p. perkančioji organizacija privalo įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją <...> Šiame punkte numatytos pareigos įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją gali būti nesilaikoma, kai atliekant neskelbiamą apklausą numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 15,0 tūkst. Eur (be PVM)*.

40. **Naujos redakcijos Įstaigos MVPTA nustatyta: 32. Atliekant mažos vertės pirkimą neskelbiamos apklausos būdu turi būti kreipiamasi pateikti pasiūlymus į ne mažiau kaip tris potencialius su pirkimo objektu susijusių veiklų vykdančius tiekėjus, išskyrus Aprašo 33 ir 34 punktuose nustatytus atvejus; 33. Mažiau nei į tris tiekėjus galima kreiptis pateikti pasiūlymus, kai rinkoje yra mažiau tiekėjų, kurie gali pateikti reikalingų prekių, suteikti paslaugų ar atlikti darbų <...>; 34. Kviesti vieną tiekėją pateikti pasiūlymą galima šiais atvejais: 34.1. perkamos prekės, paslaugos ar darbai, kurių pirkimo sutarties vertė ne didesnė kaip 3000 (trys tūkstančiai) Eur be PVM; 34.2. yra tik konkretus tiekėjas, kuris gali pateikti reikalingas prekes, suteikti paslaugas ar atlikti darbus, ir nėra jokios kitos priimtinos alternatyvos (pvz., perkamos meninio, mokslinio pobūdžio paslaugos, perkamos papildomos prekės ar paslaugos iš tam tikro tiekėjo, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis ar suteiktomis paslaugomis ir pan.); 34.3. dėl objektyvių priežasčių pirkimą būtina atlikti labai greitai. Šios aplinkybės negali priklausyti nuo perkančiosios organizacijos delsimu arba neveiklumo; 34.4. perkamos perkančiosios organizacijos darbuotojų mokymo ir konferencijų paslaugos; 34.5. yra kitos objektyviai pateisinamos aplinkybės, dėl kurių neįmanoma arba netikslinga apklausti daugiau tiekėjų**. Ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA nebuvo reglamentuotos mažos vertės pirkimų procedūros, pirkimo būdai, apklausiamų tiekėjų skaičius, atvejai ir pasirinkimo aplinkybės ir kriterijai

41. Siekiant racionalaus lėšų panaudojimo rekomenduojama kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją, kadangi tokiu būdu yra įgyvendinami viešųjų pirkimų principai ir sudaromas prielaidos konkurencijai vystyti⁴⁸. Audito metu nustatyta, kad didžioji dalis Įstaigos pirkimų buvo atlikti neskelbiamos apklausos būdu, **kvičiant tik 1 pasirinktą tiekėją**, net ir tais atvejais, kai sudarytų pirkimo sutarčių vertė buvo didesnė nei 3,0 tūkst. Eur, tuo pažeidžiant naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 32 p. nuostatas. Pastebime, dažniais atvejais nebuvo teiktos pirkimų paraiškos, tačiau net ir tais atvejais, kai jos buvo teikiamos, sprendimo apklausti tik 1 pasirinktą tiekėją pagrindimas pirkimo dokumentuose nebuvo užfiksuotas. Pažymime, kad PO privalo užtikrinti, kad pirkimą pagrindžiančiuose dokumentuose, būtų pateikiama informacija, kuri leistų įsitikinti priimamų sprendimų pagrįstumu bei teisėtumu⁴⁹. **Vienas korupcijos požiūriu rizikingiausių viešųjų pirkimų – pirkimai iš vieno tiekėjo⁵⁰**.

42. **Neskelbiamos apklausos pirkimo būdas ir pasiūlymams teikti pasirinktas potencialių tiekėjų skaičius – 1, šiais nustatytais atvejais nebuvo tinkamas⁵¹**, kad užtikrinti geriausius pirkimų rezultatus pagal kainos ir kokybės

⁴⁶ Rinkos tyrimas – kokybinės ir kiekybinės informacijos apie prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą, tiekėjus (įskaitant ir rinkoje veikiančius VPI 23 ir VPI 24 / straipsniuose nurodytus subjektus), jų teikiamas prekes, teikiamas paslaugas, atliekamą darbą ir kainas rinkimas, analizė ir apibendrintų išvadų rengimas, skirtas sprendimams, susijusiems su pirkimais, priimti.

⁴⁷ Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 9 p.

⁴⁸ <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/115005398229-Kokiais-atvejais-perkan%C4%8Dioji-organizacija-gali-apklausti-tik-vien%C4%85-tiek%C4%97j%C4%85-atliekant-ma%C5%BEEos-vert%C4%97s-pirkim%C4%85>

⁴⁹ <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/4402283223442-Ar-reikia-pildyti-pirkimo-parai%C5%A1k%C4%85-perkant-per-CPO-LT>

⁵⁰ <https://www.stt.lt/infocentras/4993/skaidrus-viesieji-pirkimai-pradekime-nuo-saves:3233>

⁵¹ Siekiant racionalaus lėšų panaudojimo rekomenduojama kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją, kadangi tokiu būdu yra įgyvendinami viešųjų pirkimų principai ir sudaromas prielaidos konkurencijai vystyti (<https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/115005398229-Kokiais-atvejais-perkan%C4%8Dioji-organizacija-gali-apklausti-tik-vien%C4%85-tiek%C4%97j%C4%85-atliekant-ma%C5%BEEos-vert%C4%97s-pirkim%C4%85>).

santyki, pirkimų skaidrumą, ir galimybę pritraukti didesnę dalyvaujančių tiekėjų skaičių, nustatytais atvejais – ir pirkimų teisėtumą:

42.1. 2022 metais:

6 lentelė

Eil. Nr.	Sutarties data ir Nr.	Tiekėjas	Sutarties vertė, Eur be PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Sutarties objektas
1	2022-04-27 Nr. S-28	V.Litvino GKĮ	9 956,00	12 046,76	Apšvietimo tinklų remonto darbai ²
2	2022-05-02 Nr. OFI-VP22-036/2	UAB Sanitex	10 125,00	12 251,25	Vaisiai, daržovės
3	2022-05-03 Nr. S-29	UAB Limedika	16 312,00	16 312,00	Vakcinės ⁸
4	2022-05-16 Nr. OFI-VP22-036/1	UAB Sanitex	21 194,16	25 686,42	Įvairūs maisto produktai
5	2022-06-10 Nr. S-48	UAB Skarota eglutė	9 960,68	12 052,42	Aplinkos gerinimo darbai ⁵²
6	2022-07-11 Nr. S-51	UAB Limedika	16 776,42	16 776,42	Vaistai ⁷
7	2022-07-13 Nr. TE-22/07ES-8	MB Termo ekspertai	5 173,18	6 259,55	Oro kondicionierių įrengimas ⁴
8	2022-07-27, ŽS	V.Lenčiauskos IĮ Aista	3 545,00	4 289,45	Baldai reabilitacijos centrui ³
9	2022-08-22 Nr. 2208-01	UAB Kajoda	7 434,15	8 995,32	Medicinos prietaisų techninė priežiūra
10	2022-08-29 Nr. 170	UAB Šiltas langas	6 239,67	7 550,00	Langai
11	2022-09-29, ŽS	UAB Skarota eglutė	3 011,86	3 644,35	Lauko apšvietimo įrenginių montavimas ⁵
12	2022-10-03, ŽS	UAB Skarota eglutė	3 796,21	4 593,41	Kabinetų remontas ⁶
13	2022-10-25 Nr. S-78	V.Litvino GKĮ	8 952,00	10 831,92	Apšvietimo tinklų remonto darbai ¹
Iš viso:			122 476,33⁵³	141 289,27	

*2,3,4,6 eil. nurodytais atvejais pirkimai turėjo būti atliekami skelbiamos apklausos būdu.

42.1.a) ¹Ištaiga nurodė, kad šiame pirkime pritaikė Mažos vertė pirkimų aprašo 21.2.10. punktą⁵⁴. Pažymime, punkto nuostatos gali būti pritaikytos, jeigu yra visos 21.2.10 punkte nustatytos sąlygos. Pažymime, kad pirminė sutartis buvo sudaryta atlikus pirkimą neskelbiamos apklausos būdu, t.y. nebuvo sudaryta paskelbus apie pirkimą apraše nustatyta tvarka, kas neatitinka 21.2.10 (b) p. nuostatų.

42.1.b)² Ištaiga nurodė, kad „LED apšvietimas įstaigoje buvo vykdomas savivaldybės nurodymu. Iniciatoriai nėra tos srities specialistai, kad galėtų parengti techninę specifikaciją, todėl buvo kreiptasi tiesiogiai į įmonę. Į V. Litvino GKĮ kreipėmės konsultacijos, ko pasekoje ir buvo sudaryta išankstinė sąmata“. Pažymime, kad Ištaiga dirbtinai sumažino konkurenciją, nesudarydama sąlygų kitiems tiekėjams teikti siūlymus dėl pirkimo objekto, taip siekiant pirkimų skaidrumo ir racionalaus lėšų panaudojimo. Pastebime, kad Ištaigoje nesant tinkamos kompetencijos specialistų, turėjo būti organizuojamas pirkimas dėl darbų sąmatos parengimo.

42.1.c)³ Ištaiga nurodė, kad skubos tvarka buvo perkami baldai naujai įrengiamam reabilitacijos centrui įgyvendinant Kazlų Rūdos savivaldybės ir Lenkijos Šypliškių valsčiaus projektą „Fizinės reabilitacijos metodu, skirtų pažeidžiamoms gyventojų grupėms, diegimas pasienio regione“. Pastebime, kad šį projektą įgyvendino Kazlų Rūdos savivaldybės administracija, kuri atliko viešuosius pirkimus dėl visų projekte numatytų priemonių.

Mažos vertės pirkimų aprašo 21.2.3 p. nustatyta, kad ypatingos skubos nuostata gali būti taikoma, kai dėl įvykių, kurių perkančioji organizacija negalėjo iš anksto numatyti, būtina ypač skubiai įsigyti prekių, paslaugų ar darbų. Aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, negali priklausyti nuo perkančiosios organizacijos. Pažymime, kad Ištaigos nurodytos aplinkybės neįrodo ypatingos skubos, nes projekto įgyvendinimo metu Ištaiga turėjo galimybę įsivertinti savo poreikį, susiplanuoti ir šį pirkimą atlikti be ypatingos skubos.

42.1.d)^{4, 5, 6} Ištaiga nurodė, kad „iniciatoriai nėra tos srities specialistai, kad galėtų parengti techninę specifikaciją, todėl buvo kreiptasi tiesiogiai į įmonę“. Situacijos identiškos ² analizuotai situacijai.

42.1.e)^{7,8} Ištaiga nurodė, kad vaistus iš UAB Limedika po įstaigų sujungimo pirko pagal ankstesniais metais parengtus dokumentus, tik pakoregavus preliminarinius kiekius, kad nenutrūktų vaistų ir vakcinų tiekimas. Pažymime, kad tai negali būti grindžiama ypatinga skuba, nes tai yra kasdienė veikla, kurios aprūpinimas turi būti užtikrintas planingai atliekant viešuosius pirkimus nustatyta tvarka.

⁵² 1,2,3,4,5,6,7 Neteiktas pirkimų poreikis, nėra dokumentuoto vadovo sprendimo dėl pirkimo, nėra pirkimo dokumentų, sąmatos, nėra pagrindimo dėl tiekėjo pasirinkimo.

⁵³ Iš jų: iki 2022-05-09 – 3 pirkimai 36 393,00 Eur (be PVM)/40 610,01 Eur (su PVM) vertės; nuo 2022-05-10 – 10 pirkimų 86 083,33 Eur (be PVM)/100 679,30 Eur (su PVM).

⁵⁴ 21.2.10. kai iš to paties tiekėjo perkamos naujos paslaugos ar darbai, panašūs į tuos, kurie buvo pirkti pagal pirminę pirkimo sutartį, kai yra visos šios sąlygos kartu:

a) visi nauji pirkimai yra skirti tam pačiam projektui, dėl kurio buvo sudaryta pirminė pirkimo sutartis, vykdyti, o pagrindiniame projekte buvo numatyta galimų papildomų paslaugų ar darbų pirkimo apimtis ir sąlygos, kurioms esant bus perkama papildomai; b) pirminė pirkimo sutartis buvo sudaryta paskelbus apie pirkimą šiame Apraše nustatyta tvarka, skelbime nurodžius apie galimybę pirkti papildomai ir atsižvelgus į papildomų pirkimų vertę; c) nauji pirkimai atliekami nuo pirminės pirkimo sutarties sudarymo momento praėjus ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui;

42.1.f) Pastebime, kad 42.1.a-e p. nurodyti paaiškinimai buvo pateikti jau audito metu, pirkimo dokumentuose tai nėra dokumentuota. **Pažymime**, kad 1-10, 12-13 eil. nurodytais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis, kuriame būtų nurodyti reikalingi įsigyti pirkimo objektai, jų kiekiai, techninės specifikacijos ir kitos savybės, nustatyta tvarka nedokumentuotas vadovo sprendimas dėl pirkimų atlikimo, dėl pirkimo vykdytojo paskyrimo (pirkimų organizatorius ar pirkimų komisija), neparengtos sąmatos, nedokumentuotas pagrindimas dėl konkretaus tiekėjo pasirinkimo ir/ar ypatingos skubos, pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu pasiūlymus teikti kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją, todėl **vertiname, kad 1-13 eil. nurodytais atvejais Įstaiga neužtikrino: pirkimų teisėtumo**, nes pirkimus atliko ir sutartis sudarė pažeidžiant teisės aktais nustatytas procedūras; **racionalaus lėšų panaudojimo** (t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį), nes apribojo galimybę pritraukti didesnę dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją.

42.2. 2023 metais:

7 lentelė

Eil. Nr.	Sutarties data ir Nr.	Tiekėjas	Sutarties vertė, Eur be PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Sutarties objektas
1	2023-01-02 Nr. S-1(2023-01-02)	UAB Midorė	6 424,48	7 773,62	Pėdos kabineto įranga
2	2023-01-03 Nr. S-4	UAB Diagnostikos laboratorija	9 997,80	9 997,80	Laboratorinių tyrimų paslaugos
3	2023-03-31 Nr. S-27/6414	AB Žemaitijos pienas	25 246,20	30 547,89	Pieno produktai
4	2023-05-31 Nr. OFI-VP23-044/1	UAB Sanitex	23 553,21	28 499,38	Įvairūs maisto produktai
5	2023-05-31 Nr. OFI-VP23-044/2	UAB Sanitex	14 198,10	17 179,70	Vaisiai, daržovės
6	2023-07-18 Nr. S-51	UAB Limedika	29 934,98	29 934,98	Farmacijos produktai (vaistai) ⁹
7	2023-07-18 Nr. S-50	L. R. Tamulio firma Meditalika	8 706,60	10 534,98	Dezinfekcinės medžiagos ir steril. priemonės
8	2023-10-10 Nr. SP078676	UAB Telia	4 958,68	6 000,00	Telekomunikacijų paslaugos
9	2023-11-13 Nr. S-72/4451	UAB AV investicija	3 150,00	3 811,50	Medicininės atliekos
Viso:			126 170,05	144 279,85	x

42.2.a)⁹ Įstaiga nurodė, kad „CPO kataloge nėra kai kurių reikalingų medicinų priemonių ir vaistų. Kiekvienais metais sudaroma nauja sutartis“. Audito metu nustatyta, kad CPO katalogevaistų tiekėjų kategorijoje tarp kitų 36 tiekėjų yra ir UAB Limedika, tad įstaigos nurodyti argumentai, kodėl perkama neskelbiamos apklausos būdu iš 1 konkretaus tiekėjo, yra visiškai nepagrįsti, nes esant Įstaigos nurodytomis aplinkybėms, kad būtent tik šis tiekėjas gali tiekti visa reikalingą farmacijos priemonių asortimentą, Įstaiga gali teisės aktų nustatyta tvarka įsigyti iš/per CPO.

42.2.b) **Pažymime**, kad šiais nurodytais atvejais (lentelės 1,2,3,4,5,6,7 eil.) teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis, nėra dokumentuoto vadovo sprendimo dėl pirkimo atlikimo, dėl pirkimo būdo parinkimo, pagrindimo dėl tiekėjo pasirinkimo, pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu pasiūlymus teikti kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją. Tais atvejais, kai buvo teiktos pirkimų paraiškos (lentelės 8,9 eil.), pirkimų poreikis nurodomas abstrakčiai, nedetalizuojant prekių, jų kiekių, paslaugų ar darbų apimčių, todėl **vertiname, kad šiais atvejais Įstaiga neužtikrino: pirkimų teisėtumo**, nes pirkimus atliko ir sutartis sudarė pažeidžiant teisės aktais nustatytas procedūras; **racionalaus lėšų panaudojimo** (t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį), nes apribojo galimybę pritraukti didesnę dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją.

42.2.c) Buvo kreiptasi į 1 pasirinktą tiekėją, tačiau pirkimo dokumentuose nebuvo dokumentuoti šio sprendimo motyvai:

8 lentelė

1	2023-06-19 Nr.23/06-19	UAB Varutis	12 960,00	15 681,60	SPI informacinės sistemos priežiūros ir konsultavimo paslaugos
2	2023-12-12 Nr. S-77	UAB Medviva	3 735,00	3 921,00	Laboratoriniai reagentai
16 695,00			19 602,6	x	

Paaiškinimai, kodėl šiais atvejais buvo kreiptasi į 1 pasirinktą tiekėją, buvo pateikti tik audito metu. **Pažymime**, kad šiais nurodytais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis, nėra dokumentuoto vadovo sprendimo dėl pirkimo atlikimo, pirkimo dokumentuose nėra pagrindimo dėl tiekėjo pasirinkimo.

42.3. 2024 metais:

9 lentelė

Eil. Nr.	Sutarties data ir Nr.	Tiekėjas	Sutarties vertė, Eur be PVM	Sutarties vertė, Eur su PVM	Sutarties objektas
----------	-----------------------	----------	-----------------------------	-----------------------------	--------------------

1	2024-01-02 Nr. S-1	UAB Diagnostikos laboratorija	9 997,80	9 997,80	Laboratorinių tyrimų paslaugos
2	2024-1-18 Nr. S-3	A. Zapalskio IĮ AZAS	10 819,14	11 388,29	Vienartinės medicinos priemonės
3	2024-02-01 Nr. MA/240126/1	UAB Verslo Aljansas	5 987,52	7 244,90	Statinių techninė priežiūra
Viso:			26 804,46	28 630,99	

42.3.a) Sudarant šias sutartis (lentelės 1,2 eil.), nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis. Šiais atvejais buvo raštu tiesiogiai kreiptasi į pasirinktus tiekėjus, kviečiant juos teikti pasiūlymus dėl nurodytų pirkimų objektų. Visais atvejais nėra dokumentuoto vadovo sprendimo dėl pirkimo būdo parinkimo, nėra pagrindimo dėl tiekėjo pasirinkimo, pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu pasiūlymus teikti kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją.

42.3.b) Sudarant sutartį dėl statinių techninės priežiūros (lentelės 3 eil.), pirkimo paraiškoje Nr. Vd-11 nurodoma, kad „pasikeitus MMA reikalinga pasirašyti prie 2023-02-03 sutarties Nr. MA/230303/1 naują specialiąją dalį“ (sutarties 3.1 p. nustatyta kainodaros taisyklė, CVPP nurodoma 1 metų sutarties vertė 2 195,42 Eur).

VPI 89 straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose yra nurodyti 4 (keturi) konkretūs atvejai (sąlygos), kada sudaryta ir galiojanti viešojo pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis gali būti teisėtai pakeista šalių susitarimu, nevykdant naujos viešojo pirkimo procedūros. VPI 89 str. 2 d. nuostatos, reglamentuojančios tokio pakeitimo sąlygas „b) **atskiro pakeitimo vertė neviršija 50 procentų, o bendra atskirų pakeitimų pagal šį punktą vertė – 100 procentų pradinės pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties vertės. Tokiais pakeitimais negali būti siekiama išvengti šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo**“. Pažymime, kad šis sutarties vertės perskaičiavimas laikytinas esminiu, nes dėl pakeitimo ženkliai viršijama pirminės sutarties vertė, todėl teisės aktų nustatyta turėjo būti organizuojamas naujas viešasis pirkimas, apklausiant ne mažiau nei 3 tiekėjus.

42.3.c) **Pažymime**, kad šiais nurodytais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis, nėra dokumentuoto vadovo sprendimo dėl pirkimo būdo parinkimo, nėra pagrindimo dėl tiekėjo pasirinkimo, pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu kviečiant tik 1 konkretų tiekėją, todėl **vertiname, kad šiais atvejais Įstaiga neužtikrino: pirkimų teisėtumo**, nes pirkimus atliko ir sutartis sudarė pažeidžiant teisės aktais nustatytas procedūras; **racionalaus lėšų panaudojimo** (t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį), nes apribojo galimybę pritraukti didesnį dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją.

43. Audito metu nebuvo vertintos specifikacijos (tais atvejais, kai buvo parengtos), nes jau kreipimusi tik į vieną pasirinktą tiekėją Įstaiga sudarė jiems išskirtines sąlygas, apribojo kitų tiekėjų dalyvavimą pasiūlymų teikime.

44. Įstaiga **pažeidė** Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2.1 p. (iki 2022-12-31) (6 lentelės 2,3,4,6 eil.), 24.2.1 p. (nuo 2023-01-01) (7 lentelės 3,4,6 eil.) nuostatas dėl pirkimo būdo parinkimo, naujos redakcijos MVPTA 32 p. nuostatas, nes pasiūlymus teikti kvietė tik 1 pasirinktą tiekėją (7,9 lentelės); neužtikrino **racionalaus lėšų panaudojimo** (t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį), nes apribojo galimybę pritraukti didesnį dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją (6,7,9 lentelės).

45. **Dėl nurodytų dalykų vertiname, kad 2022 m. – 122 476,33 Eur be PVM (141 289,27 Eur su PVM), 2023 m. – 126 170,05 Eur be PVM (144 279,85 Eur su PVM), 2024 m. – 26 804,46 Eur be PVM (28 630,99 Eur su PVM) vertės pirkimai neužtikrino racionalaus lėšų panaudojimo, t.y. geriausių pirkimo rezultatų pagal kainos ir kokybės santykį, nes apribojo galimybę pritraukti didesnį dalyvaujančių tiekėjų skaičių, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją. Taip pat, ataskaitoje nurodytais atvejais, pirkimai buvo atlikti ir sutartys sudarytos pažeidžiant teisės aktais nustatytas procedūras.**

2.5. Įstaiga nevykdė pareigos pirkti per CPO

46. *Vienas iš būdų siekti viešųjų pirkimų procedūrų skaidrumo, o tai pat jų veiksmingumo didinimo ir viešiesiems pirkimams skirtų lėšų racionalaus naudojimo, konkurencijos didinimo ir korupcijos viešuosiuose pirkimuose pasireiškimo galimybių mažinimo, yra pirkimai per CPO. Centralizuoto viešojo pirkimo pranašumas yra ne tik spartesnės procedūros, siekiant pagrindinio viešųjų pirkimų tikslo, bet ir sutaupytos lėšos bei tarnautojų darbo laikas, kuris gaištamas rengiant pirkimo dokumentus, tikrinant tiekėjų kvalifikaciją, vykdant pirkimus ir pan. Vykdamas pirkimus per CPO, mažėja administracinė našta, užtikrinamas skaidrus centralizuotų viešųjų pirkimų procesas.*

47. VPI 82 str. 2 d. nustatyta, kad „Perkančioji organizacija, išskyrus <...>, privalo įsigyti prekių, paslaugų ir darbų šio straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu, jeigu: 1) Vyriausybės sprendimu įsteigtos centrinės perkančiosios organizacijos centralizuotų pirkimų kataloge galimos įsigyti prekės, paslaugos ar darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius ir perkančioji organizacija negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas. **Perkančiosios organizacijos privalo motyvuoti savo sprendimą neatlikti pirkimo naudojantis centralizuotų pirkimų katalogu ir argumentus nurodyti pirkimo dokumentuose.** <...>“. Ši nuostata įtvirtinta naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 16 p., 17 p. numatyta, kad šios nuostatos nepivaloma laikytis, jeigu atliekant pirkimą neskelbiamos apklausos būdu numatomos sudaryti sutarties vertė neviršija 15,0 tūkst. Eur.

48. Jei dalies prekių nėra VŠĮ CPO LT kataloge – pirkimas tai daliai vykdomas atskirai. Visas šias aplinkybes, perkančioji organizacija **privalo realiai pagrįsti**. Formalūs, abstraktūs, prielaidomis grindžiami pagrindimai nėra pakankami.⁵⁵

pagrindimai nėra pakankami.⁵⁵ Šis pagrindimas nuo 2023-01-01 turi būti nurodomas pirkimo dokumentuose⁵⁶.

49. Audito metu nustatytais atvejais Įstaiga nevykdė pareigos pirkti per CPO:

49.1. 2022 metais:

9 lentelė

Eil. Nr.	Sutarties sudarymo data ir Nr.	Sutarties vertė, Eur be PVM	Subjektas, su kuriuo sudaryta sutartis	Sutarties objektas	Sutarties galiojimas	Pirkimas atliktas
1	2022-05-03 Nr. S-29	16 312,00	UAB Limedika	Vakcinės	2 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
2	2022-07-11 Nr. S-51	16 776,42	UAB Limedika	Vaistai	2 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
3	2022-05-16 Nr. OFI-VP22-036/1	21 194,16	UAB Sanitex	Įvairūs maisto produktai	3 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
Viso:		54 282,58⁵⁷	X			

49.2. 2023 metais:

10 lentelė

Eil. Nr.	Sutarties sudarymo data ir Nr.	Sutarties vertė, Eur be PVM	Subjektas, su kuriuo sudaryta sutartis	Sutarties objektas	Sutarties galiojimas	Pirkimas atliktas
1	2023-03-31 Nr. S-27/6414	25 246,20	UAB Žemaitijos pienas	Pieno produktai	3 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
2	2023-03-18 Nr. S-51	29 934,98	UAB Limedika	Vaistai	2 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
3	2023-05-31 Nr. OFI-VP23-044/1	23 553,21	UAB Sanitex	Įvairūs maisto produktai	3 metai	Neskelbiama apklausa, 1 tiekėjas
Viso:		78 714,39	X			

50. *Siekiant įsitikinti, kad kataloge yra šios nurodytos prekės ir paslaugos, audito metu peržiūrėjus CPO katalogą nustatėme, kad šias prekes/paslaugas tiekia: vakcinas - 6⁵⁸, vaistinius preparatus - 36⁵⁹, įvairius maisto produktus - 46⁶⁰prekių tiekėjai/paslaugų teikėjai.*

51. **Pažymime**, kad Įstaiga pažeidė VPĮ 82 str. 2 d. 1 p. nuostatas, nes nevykdė pareigos šiais atvejais pirkti per CPO. Pirkimo dokumentuose nustatyta tvarka nebuvo pateiktas pagrindimas, kodėl nebuvo vykdoma ši pareiga. Visi šie pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant 1 pasirinktą tiekėją, kas neužtikrino lėšų racionalaus panaudojimo, pirkimų teisėtumo ir skaidrumo.

2.6. Įstaiga nevykdė pareigos vykdyti rezervuotus pirkimus

52. VPĮ 23 str. 2 d. nustatyta, kad perkančioji organizacija, atlikdama supaprastintus pirkimus, ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės privalo rezervuoti minėto 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams, išskyrus atvejus, kai šie tiekėjai perkančiajai organizacijai reikiamų prekių negamina, paslaugų neteikia ar darbų neatlieka. **2022-2024 m. Įstaigos VPP tokie pirkimai nebuvo suplanuoti, pagal pateiktą informaciją šie pirkimai nebuvo vykdomi.**

Įstaiga nevykdė VPĮ 23 str. 2 d. nustatytos pareigos ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės rezervuoti 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams.

53. Audito metu Įstaiga nurodė, kad „*atlikdama mažos vertės pirkimus, nevykdė pirkimų iš tiekėjų, nurodytų VPĮ 23 str. 1 d., kadangi šie tiekėjai reikiamų įstaigai prekių negamina, paslaugų neteikė ir darbų neatliko. Pagal nurodytus BVPŽ kodus gal ir teikia, bet nebuvo įstaigai reikalingų prekių, paslaugų ir darbų*“.

Pastebime, kad peržiūrėjus VPĮ 23 str. nustatytų įmonių gaminamų prekių, teikiamų paslaugų, atliekamų darbų sąrašus

(https://eviesiejipirkimai.lt/index.php?option=com_social&filter_show=1&task=list&filter_limit=50&Itemid=65&limitstart=100)

nustatėme, kad šios įstaigos teikia prekes, paslaugas ar darbus pagal BVPŽ kodus (pvz. 390, 392, 805, 150, 155, 450, 180, 337, 220, 798, 794, 504, 331, 720 ir kt.), pagal kuriuos prekių, paslaugų ar darbų buvo įsigyta 2022-2024 m.

⁵⁵ <https://klausk.vpi.lt/hc/lt/articles/115005398309-Nusprendus-nepirkti-i%C5%A1-V%C5%A1%C4%AF-CPO-LT-katalogo-ar-yra-reikalingas-pagrindimas-Kam-j%C4%AF-pateikti>.

⁵⁶ VPĮ 82 str. 2 d. 1 p.

⁵⁷ Iš jų: iki 2022-05-09 – 16 312,00 Eur be PVM; nuo 2022-05-10 - 37 970,58 Eur be PVM.

⁵⁸ <https://www.cpo.lt/vakcinu-uzsakymai-per-cpo-lt-elektronini-kataloga/>

⁵⁹ <https://www.cpo.lt/vaistiniu-preparatu-uzsakymai-per-cpo-lt-elektronini-kataloga-1-as-ir-2-as-2019/>

⁶⁰ <https://www.cpo.lt/maisto-produktu-uzsakymai-per-cpo-lt-elektronini-kataloga/>. Įvairūs maisto produktai pagal DPS: <https://katalogas.cpo.lt/kategorijos/maisto-produktai-2020/>

2.7. Įstaigoje neteisingai suvokiama pirkimo procedūrų pabaiga ir sutarties sudarymo momentas

54. „**Viešasis pirkimas** (toliau – pirkimas) – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų atliekamas prekių, paslaugų ar darbų įsigijimas su pasirinktu (pasirinktais) tiekėju (tiekėjais) sudarant viešojo pirkimo–pardavimo sutartį (sutartis), neatsižvelgiant į tai, ar prekės, paslaugos ar darbai yra skirti viešajam tikslui“.⁶¹

„**Pirkimo** (ar atskiros pirkimo dalies) ar projekto konkurso **procedūros baigiasi, kai:**

- 1) sudaroma pirkimo sutartis ir pateikiamas sutarties įvykdymo užtikrinimas, jeigu jo buvo reikalaujama, sudaroma preliminarioji sutartis, sukuriama dinaminė pirkimų sistema arba nustatomas projekto konkurso laimėtojas;
- 2) atmetamos visos paraiškos, pasiūlymai, projekto konkurso planai ar projektai;
- 3) nutraukiamos pirkimo ar projekto konkurso procedūros;
- 4) per nustatytą terminą nepateikiama nė vienos paraiškos, pasiūlymo, projekto konkurso plano ar projekto;
- 5) baigiasi pasiūlymų galiojimo laikas ir pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis nesudaroma dėl priežasčių, kurios priklauso nuo tiekėjų;
- 6) visi tiekėjai atšaukia pasiūlymus, projekto konkurso planus ar projektus ar atsisako sudaryti pirkimo sutartį“⁶²

55. Audito metu nustatyta, kad Įstaigoje neteisingai suvokiama pirkimo procedūrų pabaiga ir sutarties (žodinės ar rašytinės) sudarymo momentas, nes 2022–2024 m. pirkimų registruose atlikti pirkimai registruojami ne atlikus pirkimą, bet parengus pirkimo paraišką. Nustatyti atvejai, kai pirkimai atlikti ir rašytinės sutartys sudarytos metų pradžioje, tačiau pirkimų registruose pagal pirkimo paraiškos datą užregistruoti ankstesnių metų lapkričio–gruodžio mėn. Tai mažina kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų patikimumą ir teisingumą.

2.8. Viešųjų pirkimų registruose atlikti pirkimai ir po jų sudarytos sutartys užregistruoti neteisinga verte

56. Įstaigos pirkimų registruose neteisinga verte užregistruoti pirkimai, dėl kurių buvo sudarytos žodinės ir rašytinės pirkimų sutartys⁶³, kas *didina riziką dėl kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų patikimumo ir teisingumo:*

56.1. 2022 m. **neteisinga (sumažinta) verte ((-) 62 878,19 Eur be PVM/67 304,36 Eur su PVM) užregistruoti 5 pirkimai** (užregistruoti 39 711,20 Eur be PVM/41 903,54 Eur su PVM verte, tikra ir teisinga sutarčių vertė 102 589,39 Eur be PVM/109 207,90 Eur su PVM): UAB Diagnostikos laboratorija⁶⁴ užregistruota 12 727,27 Eur (1 metų vertė), sutarties vertė 38 181,81 Eur (su numatytais pratęsimais); UAB Limedika⁶⁵ (vakcinas) užregistruota 8 156,00 Eur (1 metų vertė), sutarties vertė 16 312,00 Eur (su numatytais pratęsimais); UAB Limedika⁶⁶ (vaistai) užregistruota 8 388,21 Eur (1 metų vertė), sutarties vertė 16 776,42 Eur (su numatytais pratęsimais); UAB Sanitex⁶⁷ (įvairūs maisto produktai) užregistruota 7 064,72 Eur be PVM/8 548,31 Eur su PVM, sutarties vertė 21 194,16 Eur be PVM/25 686,42 Eur su PVM (su numatytais pratęsimais); UAB Sanitex⁶⁸ (vaisiai ir daržovės) užregistruota 3 375,00 Eur be PVM/4 083,75 Eur su PVM, sutarties vertė 10 125,00 Eur be PVM/12 251,25 Eur su PVM;

56.2. 2023 m. **neteisinga (sumažinta) verte ((-) 62 770,23 Eur be PVM/72 808,79 Eur su PVM) užregistruoti 5 pirkimai** (užregistruoti 38 868,86 Eur be PVM/43 888,14 Eur su PVM verte, tikra ir teisinga sutarčių vertė 101 639,09 Eur be PVM/116 696,930 Eur su PVM): UAB Žemaitijos pienas⁶⁹ užregistruota 8 415,40 Eur be PVM/10 182,63 Eur su PVM (1 metų vertė), sutarties vertė 25 246,20 Eur be PVM/30 547,89 Eur su PVM (su numatytais pratęsimais); UAB Limedika⁷⁰ (vaistai) užregistruota 14 967,49 Eur (1 metų vertė), sutarties vertė 29 934,98 Eur (su numatytais pratęsimais); L. R. Tamulio firma Meditalika⁷¹ užregistruota 2 902,2 Eur be PVM/ 3 511,66 Eur su PVM (1 metų vertė), sutarties vertė 8 706,60 Eur be PVM/10 534,98 Eur su PVM (su numatytais pratęsimais); UAB Sanitex⁷² (įvairūs maisto produktai) užregistruota 7 851,07 Eur be PVM/9 499,79 Eur su PVM, sutarties vertė 23 553,21 Eur be PVM/28 499,38 Eur su PVM (su numatytais pratęsimais); UAB Sanitex⁷³ (vaisiai ir daržovės) užregistruota 4 732,70 Eur be PVM/5 726,57 Eur su PVM, sutarties vertė 14 198,10 Eur be PVM/17 179,70 Eur su PVM.

2.9. Ne visos pirkimo sutartys paskelbtos nustatyta tvarka ir teisinga verte

57. VPT direktoriaus 2017-06-19 įsakymu Nr. 1S-91 patvirtinto Informacijos viešinimo CVP IS tvarkos aprašo 30 p., ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 33 p. nustatyta, kad sudarytą pirkimo sutartį reikia paviiešinti *ne vėliau kaip*

⁶¹ VPĮ 2 str. 37 d.

⁶² VPĮ 29 str. 2 d.

⁶³ Sudarytos žodinės ir/ar rašytinės sutartys paskelbtos CVPP, tačiau pirkimų registre nustatyta tvarka pirkimai neužregistruoti.

⁶⁴ 2022-01-03 sutartis Nr. 2022/01/03, CVP IS sutarties unikalus Nr. 2005164099.

⁶⁵ 2022-05-03 sutartis Nr. S-29, CVP IS unikalus Nr. 2005402507.

⁶⁶ 2022-07-11 sutartis Nr. S-51, CVP IS unikalus Nr. 2005543491.

⁶⁷ 2022-05-16 sutartis Nr. OFI-VP22-036/1, CVP IS unikalus Nr. 2005428535.

⁶⁸ 2022-05-16 sutartis Nr. OFI-VP22-036/2, CVP IS unikalus Nr. 2005428548.

⁶⁹ 2023-03-31 sutartis Nr. S-27/6414, CVP IS sutarties unikalus Nr. 2006174922.

⁷⁰ 2023-03-18 sutartis Nr. S-51, CVP IS unikalus Nr. 2006348193..

⁷¹ 2023-07-18 sutartis Nr. S-50, CVP IS unikalus Nr. 2006347517..

⁷² 2023-05-31 sutartis Nr. OFI-VP23-044/1, CVP IS unikalus Nr. 2006260953.

⁷³ 2023-05-31 sutartis Nr. OFI-VP23-044/2, CVP IS unikalus Nr. 2006261017.

per 10 dienų, naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 40 p. - ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo ar jų pakeitimo.

58. Audito metu nustatyta, kad teisės aktų nustatyta tvarka Įstaigos sudarytos pirkimų sutartys **nebuvo viešinos** CVP IS:

- 2022 m. nepaskelbtos 9 žodinės ir rašytinės sutartys 53 573,59 Eur be PVM (56 673,04 Eur su PVM) vertės;
- 2023 m. nepaskelbta 8 žodinės ir rašytinė sutartis 2 751,63 Eur be PVM (2 884,36 Eur su PVM) vertės.

59. Nustatyti atvejai, kai sutartys paskelbtos neteisingai - 2022 metais 9 žodinės sutartys paskelbtos ne kaip atskiros, o kaip viena sutartis 1107,80 Eur su PVM vertės; 4 sutartys – kaip viena 1502,94 Eur su PVM vertės sutartis. Įstaigos viešųjų pirkimų specialistas nurodė, kad šios sutartys buvo paskelbtos „blokais“ gavus raštišką raginimą iš VPT dėl informacijos apie sudarytas žodines sutartis paskelbimo nustatyta tvarka ir kalendorinių metų ataskaitos Atn-3 tikslinimo. Pastebime, kad ne visų 2022-2024 m. CVP IS viešinamų sutarčių vertė nurodyta su sutartyse numatytais pratęsimais.

60. 2022-2024 m. **sutarčių registrai pildomi ne chronologine tvarka** pagal sutarčių pasirašymo datą, kas rodo, kad ne visos pirkimų sutartys užregistruojamos iš karto, jas sudarius.

61. **Nėra paskirtas atsakingas asmuo** už sudarytų žodinių ir rašytinių sutarčių viešinimą teisės aktų nustatyta tvarka.

Pateikus patikslintą ataskaitos projektą Įstaiga nurodė, kad „funkcijos numatytos Įstaigos direktoriaus 2021-09-06 įsakymu Nr.V-14 patvirtintose pirkimų specialisto pareigybėse 4 punkte: „organizuoja Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyta tvarka prekių, paslaugų ir darbų pirkimų skelbimus ir jų priežiūrą, rengia ataskaitas“. Pažymime, kad šia nurodyta funkcija nėra deleguota atsakomybė už sudarytų sutarčių viešinimą.

62. **Įstaiga, nepaviešinusi 2022 m. – 9, 2023 m. – 8 raštu sudarytų sutarčių ir informacijos apie žodžiu sudarytas sutartis, pažeidė VPI 86 str. 9 d., nuostatas ir VPI 17 str. 1 d. įtvirtinto skaidrumo principo**⁷⁴ laikymąsi, Informacijos viešinimo CVP IS aprašo 30 p. nuostatas, ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA 33 p., naujos redakcijos Įstaigos MVPTA 40 p. nuostatas.

2.10. Nebuvo užtikrinta sutarčių vykdymo kontrolė

63. Pirkimo sutarties vykdymo etape užtikrinama, kad teikiamos prekės, paslaugos ar darbai atitiktų sutarties objektą, t. y. formalizuotą perkančiosios organizacijos poreikį įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, ir garantuojama, kad bus pasiektas viešųjų pirkimų tikslas. **Sutartyse turi būti aiški viršutinė riba - arba maksimalus kiekis arba pati maksimali suma, kurios perkančioji organizacija negalės viršyti vykdant sutartį**⁷⁵.

64. Vadovaujantis VPI 19 str. 7 d.⁷⁶ nuostatomis, perkančiosios organizacijos vadovo sprendimu turi būti paskirtas asmuo, atsakingas už sutarties vykdymą. Tik kontroliuodama sutarties vykdymą, prekių užsakymą, apimčių likučius, perkančioji organizacija gali planuoti, kada pradėti planuoti iš anksto naują pirkimą, kad užtikrinti tinkamą apsirūpinimą reikiamomis prekėmis. Perkančioji organizacija negali viršyti sutarties vertės /viršyti kiekių. Perkančioji organizacija privalo stebėti bei įsivertinti padidėjusį poreikį bei laiku inicijuoti pirkimo procedūras tam, kad būtų sudaryta nauja sutartis (iki išperkant visus kiekius / sutarties vertę).

65. **Pažymime**, kad Įstaigos viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose dokumentuose nėra nustatytos sutarčių vykdymo priežiūros procedūros ir įstatymo nustatyta tvarka nėra paskirti už jas atsakingi asmenys, o **tai turėjo neigiamos įtakos sudarytų sutarčių vykdymo kontrolei ir prekių, paslaugų ar darbų įsigijimo teisėtumui**.

66. **Audito metu buvo nustatyti atvejai**, kai nebuvo užtikrinta sutarčių vykdymo kontrolė, nes buvo viršyta sudarytų sutarčių (su numatytais pratęsimais) vertė:

66.1. su UAB Delikatesas 2021-02-01 sudarytos sutarties Nr. VŠ6-225 galiojimo terminas - 1 m. (su numatytais 2 pratęsimais po 12 mėn.), sutarties vertė – 3 980,00 Eur (be PVM)/4 817,00 Eur (su PVM). Per 2021 m. gauta prekių pagal šią sutartį už 1 629,97 Eur (be PVM)/1 972,27 Eur (su PVM); 2022 m. – už 4 495,24 Eur (be PVM)/5 439,16 Eur (su PVM), per 2023 m. – už 4 923,90 Eur (be PVM)/5 964,87 Eur (su PVM), per 2024 m. – 134,32 Eur (su PVM)/162,54 Eur (be PVM) (iki 02.08). **Sutarties vertė viršyta 7 209,13 Eur (be PVM)/8 721,84 Eur (su PVM)**. Nauja sutartis sudaryta 2024-02-08 Nr. VŠ6/S-6;

66.2. su A.Zapalskio IĮ Azas 2020-12-21 sudarytos sutarties Nr. 217 galiojimo terminas - 1 m. (su numatytais 2 pratęsimais po 12 mėn.), sutarties vertė – 6 246,60 Eur be PVM (6 604,06 Eur su PVM) (sutarties 1.2 p.). Per 2021 m. gauta prekių pagal šią sutartį už 5 462,76 Eur (be PVM)/5 841,84 Eur (su PVM), per 2022 m. - už 10 677,93 Eur (be PVM)/ 11 467,79 Eur (su PVM), per 2023 m. – už 13 043,08 Eur (be PVM)/14 046,32 Eur (su PVM). **Sutarties vertė viršyta 22 937,10 Eur (be PVM)/ 24 751,90 Eur (su PVM)**. Nauja sutartis sudaryta 2024-01-18 Nr. S-3, 11 388,29 Eur (su PVM) vertės, neįvertinant, kad nuo 2020 m. apmokėjimai šiai įmonei kiekvienais metais viršijo naujai sudarytos sutarties vertę.

⁷⁴ „Perkančioji organizacija užtikrina, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų“.

⁷⁵ <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360003985419-Koki%C4%85-reikia-%C4%AFra%C5%A1yti-bendr%C4%85-pirkim%C5%B3-sutarties-vert%C4%99-kai-sutartyje-nurodyta-tik-vieno-prek%C4%97s-vieneto-kaina>

⁷⁶ „7. Perkančioji organizacija paskiria asmenį (asmenis), atsakingą (atsakingus) už pirkimo sutarties vykdymą. Šis reikalavimas gali būti netaikomas, jeigu komisijai nustatytos užduotys apima visus sutarties vykdymo etapus. Skiriant asmenį (asmenis), atsakingą (atsakingus) už pirkimo sutarties vykdymą, turi būti atsižvelgiama į pirkimo objekto ir šio įstatymo 89 ir 90 straipsnių nuostatų išmanymą“.

66.3. su UAB Meditalika 2021-01-04 sudarytos sutarties Nr. 222 galiojimo terminas 1 m. (su numatytais 2 pratėsimais po 12 mėn.), sutarties vertė – 3 849,00 Eur (be PVM)/4 299,00 Eur (su PVM)⁷⁷. Per 2021 m. gauta prekių pagal šią sutartį – už 1 975,25 Eur (be PVM)/2 216,27 Eur (su PVM), per 2022 m. – už 3 317,98 Eur (su PVM)/3 722,73 Eur (be PVM), per 2023 m. – 1 541,40 už Eur (be PVM)/1 715,88 Eur (su PVM) (iki 07.18). **Sutarties vertė viršyta 2 985,63 Eur (be PVM)/3 355,88 Eur (su PVM)**. Nauja sutartis sudaryta 2023-07-18.

66.4. su UAB Diagnostikos laboratorija 2023-01-03 sudarytos sutarties Nr. S-4 galiojimo terminas – 1 m., sutarties vertė – 9997,80 Eur. Per 2023 m. suteikta paslaugų pagal šią sutartį už 10 471,40 Eur. **Sutarties vertė viršyta 473,60 Eur**. Nauja sutartis sudaryta 2024-01-02 taip pat 9 997,80 Eur vertės, neįvertinant, kad nuo 2021 m. apmokėjimai už laboratorinių tyrimų paslaugas kiekvienais metais viršijo 10,0 tūkst. Eur;

66.5. su UAB Regusa 2022-05-13 sudaryta sutartis Nr. S-37 2680,20 Eur su PVM 6 mėn. laikotarpiui⁷⁸. Sutartis baigėsi 2022-11-13. Sutarties galiojimo laikotarpiu (iki 2022-11-13) įsigyta degalų už 3 204,11 Eur (be PVM) apimant pilnai 5 ir 11 mėnesius, t. y. jau šiais mėnesiais buvo viršyta sutarties vertė. Kitas pirkimas buvo atliktas ir sutartis sudaryta tik 2023-08-08. Nuo 2022-11-14 iki 2023-08-08 **įsigyta** degalų už 3 908,02 Eur (be PVM)/4 728,73 Eur (su PVM), **esant negaliojančiais sutarčiais**.

Audito metu Įstaiga nurodė, kad šį konsoliduotą pirkimą atliko Savivaldybės administracija. Pažymime, kad dėl sutarties galiojimo ir įgyvendinimo kontrolės, realaus degalų poreikio įvertinimo, savalaikio naujo pirkimo inicijavimo procedūrų yra atsakinga Įstaiga, o ne PO.

66.6. su AV investicija 2020-11-30 sudaryta sutartis Nr. VŠ-05/3288 (galiojimo terminas - 1 m. (su numatytu 1 pratėsimu iki 12 mėn.)) yra pasibaigusi. Per 2023 m., **esant negaliojančiais sutarčiais, suteikta paslaugų** už 784,6 Eur (be PVM)/949,37 Eur (su PVM) iki naujos sutarties sudarymo (2023-11-13).

67. Siekiant užtikrinti tikslingą lėšų panaudojimą, vykdomų sutarčių sąlygų kontrolę ir savalaikį atsiskaitymą su paslaugų ir prekių tiekėjais, rekomenduojame paskirti atsakingą/us asmenį/is už sutarties vykdymo kontrolę, kurie kontroliuotų, kad nebūtų viršijama pirkimo sutartyje nurodytos apimtys (priklausimai nuo to, kaip jas perkančioji organizacija nustatė: ar kiekiu, ar skiriama lėšų suma, ar kiekiu bei skiriama lėšų suma).

3. Įstaigos vadovas neužtikrino racionalaus lėšų naudojimo bei vykdytų pirkimų teisėtumo, konkurencijos ir skaidrumo

Įstaigos MVPTA 3 p. reglamentuota, kad „**Pirkimų organizavimas – perkančiosios organizacijos vadovo veiksmi, kuriant sistemą, apimančią atsakingų asmenų paskyrimą, jų funkcijų, teisių, pareigų ir atsakomybės nustatymą, kuria siekiama tinkamo pirkimų ir pirkimo sutarčių vykdymo, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas ir žmogiškuosius išteklius**“. Pirkimus reglamentuojantys teisės aktai nustato vadovo pareigą - **sukurti patikimą vidaus kontrolės mechanizmą, apimančią visas įstaigos veiklos sritis, viena jų - VP organizavimas ir vykdymas (žr. Įžanga)**.

Įstaigos direktorius, pagal pareigybei priskirtą kompetenciją, įgyvendina Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų, Viešosios įstaigos Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro įstatų nuostatas ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka atsako už tinkamą jų įgyvendinimą (5.1 p.); užtikrina teisėtą bei racionalų lėšų naudojimą pagal paskirtį, kontroliuoja, kad būtų atliekamos tik teisėtos, įformintos pagal taisykles finansinės ir buhalterinės operacijos (5.7 p.); organizuoja PSPC vidaus veiklos kontrolę, jos veikimą ir tobulinimą (5.9 p.); teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja prekių ir paslaugų viešuosius pirkimus (5.12 p.); organizuoja PSPC dokumentacijos tvarkymą, duomenų, susijusių su PSPC veikla, kaupimą (5.13 p.).

Įstaigos finansų kontrolės taisyklėse nustatyta, kad sukurta finansų kontrolė turi užtikrinti, kad finansinė veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal strateginius ar kitus veiklos planus ir programas (4.1 p.); turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ir kitų neteisėtų veiklų (4.2 p.); įstaiga vykdydama veiklą laikytusi patikimų finansų valdymo principų (4.3 p.); informacija apie įstaigos finansinę veiklą būtų teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka (4.4 p.).

Įgyvendinant teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų organizavimą ir vykdymą, nuostatas (žr. Įžanga), Įstaigos vadovas pagal jam priskirtą kompetenciją turi užtikrinti: kad būtų sukurta efektyvi viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sistema; kad būtų užtikrinamas atliekamų pirkimų teisėtumas, konkurencija ir skaidrumas; kad lėšos prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti būtų naudojamos racionaliai.

Audito metu nustatyta, kad ir šios ataskaitos 1-2 dalyse aprašyti dalykai leidžia daryti išvadą, kad audituojamuoju laikotarpiu:

- **Įstaigos direktorius nesukūrė patikimos, tinkamos ir efektyvios viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sistemos, nes: Įstaigos direktoriaus tvarkomaisiais dokumentais nebuvo reglamentuotos arba neišsamiai reglamentuotos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo procedūros, viešųjų**

⁷⁷ Sutarties vertė nenustatyta, apskaičiuota pagal nurodytą metinį poreikį: 336 – 1 018,50 Eur (be PVM); 337 - 165,0 Eur (be PVM); 331 - 99,50 Eur (be PVM), sutarties vertė 1 283,0*3=3 849,00 Eur (be PVM)/ (su PVM).

⁷⁸ CPO teikiamame 2022-02-24 įgaliojime Nr. Į-2/Vd-10 pateikiamas poreikis 1 metų laikotarpiui, tačiau sutartis sudaryta 6 mėn.).

pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijos ir atsakomybė (žr. 1.1 poskyris, 1 p.); nebuvo reglamentuota viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarka, nenumatyti pirkimų iniciatoriaus veiksmai atsiradus poreikiui tikslinti pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus (žr. 1.1 poskyris, 4 p.); darbuotojams nepavesta funkcija dėl pirkimo verčių apskaitos tvarkymo, dėl pirkimų plano tikslinimo bei dėl sutarčių vykdymo priežiūros ir kontrolės (žr. 1.1 poskyris, 8-9 p.); nebuvo užtikrintas vidaus kontrolės (įskaitant finansų kontrolę) veikimas, nes nustatyta 180 atvejų, kai buvo įsigyta prekės, paslaugos ir/ar darbai, nors pirkimai nebuvo suplanuoti ir nustatyta tvarka nebuvo patvirtinti Įstaigos vadovo (žr. 1.2 poskyris, 11-12, 15 p.); pirkimų apskaitos ir planavimo priemonės neužtikrino tikslaus ir teisingo 2022-2024 m pirkimų planavimo (žr. 1.2 poskyris, 13-15 p.); buvo neteisingai apskaičiuotos (arba nebuvo skaičiuotos) numatomų pirkimų vertės (žr. 1.3 poskyris, 16-19 p.); nebuvo vertinama numatoma pirkimo vertė ir nevykdoma prevencinė pirkimų kontrolė, nes 2022 m. atliktų pirkimų vertės yra didesnės, nei pagal BVPŽ kodus suplanuotos patvirtintuose 2022-2023 m. Įstaigos VPP (žr. 1.4 poskyris, 20-22 p.) ir kita; dėl audito metu nustatytų dalykų (žr. 2.2 poskyris, 29-30 p.; 2.7 poskyris, 55 p., 2.8 poskyris, 56 p.), negalima pasitikėti kalendorinių metų ataskaitose Atn-3 pateikiamų duomenų teisingumu.

- Įstaigos direktorius neužtikrino lėšų, skirtų prekėms, paslaugoms ir darbams vykdyti, panaudojimo racionalumo, vykdytų pirkimų teisėtumo, konkurencijos ir skaidrumo, nes: visus mažos vertės pirkimus atliko viešųjų pirkimų specialistas, viešųjų pirkimų komisija nesudaryta. Vienasmeniškai vykdyti pirkimai didina riziką dėl atliktų pirkimų skaidrumo (žr. 2.1 poskyris, 25-27 p.); dėl 58 prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo nustatyta tvarka nebuvo atliktos viešųjų pirkimų procedūros, po kurių buvo sudarytos žodinės ir rašytinės pirkimų sutartys (žr. 2.2 poskyris, 28-32 p.); dėl 128 pirkimų/įsigijimų nebuvo tiriama rinka, siekiant pirkimus atlikti racionaliai naudojant lėšas; nustatyta tvarka nebuvo teiktas pirkimų poreikis, kuriame būtų detalizuotas poreikis įsigyti prekes, paslaugas ar darbus, nurodytos pagrindinės charakteristikos ir kitos sąlygos, siūlomi kviešti tiekėjai, nėra vadovo patvirtinimo dėl pirkimo atlikimo būtinumo, apsisprendimo, kas turi atlikti pirkimą (žr. 2.3 poskyris, 33-37 p.); nustatytais 122 atvejais pirkimų paraiškos buvo parengtos jau gautų sąskaitų-faktūrų pagrindu; nustatytais atvejais nebuvo teikiamas tikras pirkimų poreikis, bet tik formaliai dokumentuojamas (žr. 2.3 poskyris, 34.1-34.3 p.); 26 pirkimai atlikti neskelbiamos apklausos pirkimo būdu pasiūlymams teiki kviečiant tik 1 pasirinktą tiekėją. Nustatytais atvejais pirkimai atlikti ir sutartys sudarytos pažeidžiant teisės aktų nuostatas, neužtikrinant lėšų panaudojimo racionalumo, neskaidriai, apribojus pirkime galėjusių dalyvauti tiekėjų skaičius ir proteguojant pasirinktus tiekėjus, tuo dirbtinai sumažinant konkurenciją (žr. 2.4 poskyris, 42-45 p.); Įstaiga nevykdė teisės aktų nustatytos pareigos pirkti per CPO, bet pirkimus atliko neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant 1 pasirinktą tiekėją. Pirkimo dokumentuose nustatyta tvarka nebuvo pateiktas pagrindimas, kodėl nebuvo vykdoma ši pareiga (žr. 2.5 poskyris, 46-51 p.); Įstaiga nevykdė pareigos suplanuoti ir ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės rezervuoti VPI nurodytiems tiekėjams (žr. 2.6 poskyris, 52-53 p.); nustatyta tvarka ir terminais Įstaiga CVP IS nepaskelbė 17 žodinių ir rašytinių sutarčių (žr. 2.9 poskyris, 57-62 p.); nebuvo užtikrinta sutarčių vykdymo kontrolė (žr. 2.10 poskyris, 63-67 p.).

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eilės Nr.	Rekomendacija	Priemonė	Atsakingas asmuo už priemonės įgyvendinimą	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
Kazlų Rūdos savivaldybės merui:				
1	Įvertinti nustatytus ir šioje audito ataskaitoje nurodytus dalykus, priimti sprendimą dėl VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus aplaidaus funkcijų vykdymo, organizuojant ir vykdant Įstaigos viešuosius pirkimus.			
VŠĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriui				
2	Įstaigos MVPTA reglamentuoti viešųjų pirkimų procedūras vykdančių asmenų funkcijas ir atsakomybę; sprendimo priėmimo atlikti (neatlikti) pirkimą per CPO elektroninį katalogą tvarką; pirkimų skubos atvejus ir šiais atvejais atliekamų pirkimų tvarką.			
3	Paskirti atsakingą asmenį už sudarytų pirkimo sutarčių vykdymo priežiūrą ir kontrolę.			
4	Paskirti atsakingą asmenį už pirkimo verčių apskaitos tvarkymą.			
5	Reglamentuoti viešųjų pirkimų plano tikslinimo tvarką, numatyti pirkimų iniciatoriaus veiksmus atsiradus poreikiui tikslinti pirkimų planą ar įtraukti naujus pirkimus.			
6	Įdiegti veiksmingas pirkimų verčių apskaitos priemones, užtikrinančias tinkamo pirkimo būdo pasirinkimą.			
7	Užtikrinti, kad pirkimų poreikis būtų teikiamas, derinamas ir tvirtinamas Įstaigos MVPTA nustatyta tvarka.			
8	Užtikrinti, kad įsigyjant prekes, paslaugas ir darbus, būtų atliktos VPI, Įstaigos MVPTA ir kituose teisės aktuose reglamentuotos pirkimų procedūros.			

Eilės Nr.	Rekomendacija	Priemonė	Atsakingas asmuo už priemonės įgyvendinimą	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
9	Užtikrinti, kad Įstaiga vykdytų teisės aktais reglamentuotą pareigą pirkti prekes, paslaugas ir darbus iš CPO.			
10	Užtikrinti, kad Įstaiga vykdytų teisės aktais reglamentuotą pareigą suplanuoti ir ne mažiau kaip 2 proc. visų per kalendorinius metus atliktų supaprastintų pirkimų vertės rezervuoti VPĮ 23 str. 1 d. nurodytiems tiekėjams.			
11	Užtikrinti, kad sudarytos sutartys būtų viešinosios įgyvendinant Informacijos viešinimo CVP IS tvarkos aprašo 30 p., Įstaigos MVPTA 40 p. nuostatas.			
12	Užtikrinti, kad visi atlikti viešieji pirkimai būtų registruojami Įstaigoje nustatyta tvarka.			
Asmuo, atsakingas už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:				

Savivaldybės kontrolierė

Inga Pečiulaitienė

Audito ataskaitoje naudojamos santrumpos ir sąvokos:

Įstaiga – VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras.

MVPTA – VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas.

Ankstesnės redakcijos Įstaigos MVPTA - Įstaigos direktoriaus 2022-01-12 įsakymu Nr. V-1 patvirtintas MVPTA.

Naujos redakcijos Įstaigos MVPTA - Įstaigos direktoriaus 2023-01-27 įsakymu Nr. V-14 patvirtintas MVPTA.

VPT – Viešųjų pirkimų tarnyba.

CVP IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema.

CPO – Centrinė perkančioji organizacija.

BVPŽ – Bendrasis viešųjų pirkimų žodynas.

PO – perkančioji organizacija.

VPP – viešųjų pirkimų planas.

Audito tikslas – įvertinti, ar 2022-2024 metais organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus bei jų pagrindu sudarant viešojo pirkimo sutartis buvo laikomasi viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ar buvo užtikrinta racionalus lėšų panaudojimas, pirkimų teisėtumas, konkurencija ir skaidrumas.

Pagrindiniai audito klausimai:

1. Ar VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre sukurta efektyvi viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės sistema?

2. Ar prekės, paslaugos ir darbai VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre buvo įsigyti laikantis teisės aktų reikalavimų, užtikrinant racionalų lėšų panaudojimą, pirkimų teisėtumą, konkurenciją ir skaidrumą?

Audituojamas subjektas – VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centras.

Audito objektas – VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centro viešųjų pirkimų organizavimas ir vykdymas.

Audituojamas laikotarpis – 2022 m., 2023 m., 2024 m. sausio-gegužės mėn. Audituojamuoju laikotarpiu Įstaigos direktoriaus pareigas vykdė: iki 2022-05-08 (įskaitytinai) – Augustina Vokietaitienė, nuo 2022-05-09 – Artūras Grėbliauskas.

Audito ataskaitos skyrius	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tiksiai
1. PSPC viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės veiklos teisinis reglamentavimas turi reikšmingų trūkumų.	Teisės aktų, dokumentų peržiūra ir analizė: - viešuosius pirkimus reglamentuojantys LR teisės aktai; - vidaus kontrolę reglamentuojantys teisės aktai; - PSPC viešųjų oirkimų organizavimo ir vykdymo vidaus teisės katai; - informacija PSPC interneto svetainėje, cvpp .lt; - 2022-2024 m. VPP; - 2022-2024 m. (sausio-gegužės mėn.) pirkimų registrai; - 2022-2024 m. sutarčių registracijos žurnalai; - 2022-2024 m. siunčiamų dokumentų (SD) ir vidaus dokumentų (Vd) registrai; - 2022-2023 m. pirkimo verčių apskaitos dokumentai; - 2022-2023 m. banko išrašai. - Finansų kontrolės taisyklės. Pokalbiai: su viešųjų pirkimų specialistu ir vyr. buhalteriu.	Nustatyti, ar PSPC sukurta tinkama viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės veikla: - ar PSPC pasitvirtinusi viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką; - ar PSPC yra paskirti atsakingi asmenys už pirkimų organizavimą, vykdymą ir kontrolę; - ar PSPC turi parengusi, pasitvirtinusi ir viešai paskelbusi 2022-2024 m. VPP, ar buvo atlikti plano pakeitimai, papildymai; - ar PSPC sukurtos pirkimų apskaitos ir planavimo priemonės leidžia numatyti būsimus prekių, paslaugų ir darbų pirkimus ir galimas jų vertes, atsižvelgiant į viešuosius pirkimus reglamentuojančių aktų reikalavimus,
2. Prekės, paslaugos ir darbai 2022-2024 m. buvo įsigyti pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, nebuvo užtikrintas racionalaus lėšų panaudojimas.	Dokumentų peržiūra ir analizė: -išisiniu būdu peržiūrėti ir išanalizuoti 2022-2024 m. vykdytų pirkimų dokumentai; - peržiūrėta ir išanalizuota 2022-2024 m. informacija CVP IS: pirkimų skelbimai, sutarčių viešinimas; -peržiūrėti 2022-2024 m. vykdyti skelbiami pirkimai (3), pirkimai per CPO (11). Pokalbiai: su viešųjų pirkimų specialistu.	Nustatyti, ar prekės, paslaugos ir darbai VšĮ Kazlų Rūdos pirminės sveikatos priežiūros centre buvo įsigyti laikantis teisės aktų reikalavimų: - ar įvykdyti pirkimai buvo suplanuoti PSPC pirkimų planuose; - ar įvykdytų pirkimų vertės neviršijo pirkimų planuose numatytų pirkimų verčių; - ar nebuvo viršytos anksčiau sudarytų sutarčių vertės; - ar buvo taikytas tinkamas pirkimų būdas; - ar įvykdytiems pirkimams pagal to paties tipo BVPŽ buvo taikyti tinkami pirkimo būdai; - ar PSPC, vykdydama prekių, paslaugų ir darbų pirkimus, užtikrino, kad būtų laikomasi VPĮ nustatytų pagrindinių pirkimų principų; - ar PSPC, įsigydama prekes, paslaugas ir darbus, vykdė VPĮ nustatytą pareigą pirkti per CPO sukurta dinaminę pirkimų sistemą ar sudarytą preliminarią sutartį, siekiant vykdyti pirkimus efektyviausiu būdu.
3. Įstaigos vadovas neužtikrino racionalaus lėšų naudojimo bei vykdytų pirkimų teisėtumo ir skaidrumo	Apibendrinimas nustatytų dalykų pagrindu	

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Kazlų Rūdos savivaldybė
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Audito ataskaita VŠĮ KAZLŲ RŪDOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO 2022-2024 M. VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO AUDITAS
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-08-22 Nr. SI-6
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Inga Pečiulaitienė Savivaldybės kontrolierė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-08-22 13:37
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC
Sertifikato galiojimo laikas	2024-07-25 09:56 - 2028-07-24 09:56
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20240709.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-08-22)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-08-22 nuorašą suformavo Inga Pečiulaitienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-